

Általános tisztújítás 2012 – a gyülekezeti forduló ütemezésének összefoglaló táblázata

► 9. oldal

„Meg kell vallani, kicsit döcögösen indult kettejük kapcsolata. Nem látták egymást, szinte semmilyen összekötő kapocs nem volt közöttük, s ez így is maradt, mígnem két jelenettel később valami megváltozott.”

Jónás adventje ► 8. oldal

„Idén a legtöbbször csipeszt kellett összeszedniük megadott idő alatt. Rohantak, kuncsorogtak, gyűjtögettek, folyt róluk a víz, a faluban az emberek meg nevettek.”

Csipeszek a ruhamezőben ► 7. oldal

„Két év múlva, budapesti tárgyalásán fel akarták menteni, de ő kérte, hogy ítéljék el az eddig letöltött időre, mert ha ítélet nélkül megy vissza szülővárosába, ismét feljelentik és elfogják.”

Egy mopedes pénzbeszedő emlékiratai a villából ► 4. oldal

**Melléklet:**  
**Útitárs – magyar evangéliumi lap**

## Veszprémben a Mikulás

A lappföldi Mikulás, Joulupukki Magyarországra érkezése napján, december 2-án ellátogatott a veszprémi Örömhír Evangélikus Keresztyén Óvodába.

Az óvoda idén ősszel indult egy csoporttal, az intézmény megáldásának ünnepe szeptemberben volt. A Veszprémi Magyar–Finn Egyesület szervezésében a lappföldi Mikulás a manójával együtt látogatott el a kicsinyekhez.

A nagy napra lelkesen készültek a gyerekek, énekekkel, versekkel várták a Mikulást, aki minden kisgyereket magához szólított, mindenkihez szólt pár kedves szót. Volt, aki féltékenyebben, más bátrabban vette el tőle a csomagot, volt, aki az ölébe is beült.

A Mikulás azt mondta, többször járt már Magyarországon, de minden alkalommal szívesen jön; a gyerekek öröme látva a veszprémi óvodában is otthon érzi magát.

■ PENOVÁC KÁROLY felvétele



## Bordásfalak között lelki útravaló

Adventi könyvvásár a Lónyay utcában

A Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány szervezésében ebben az évben is megtartották a közkezdelt keresztyén adventi könyvvásárt. December 2–3-án a már hagyományos helyszín, a budapesti Lónyay Utcai Református Gimnázium adott otthont a hitébresztő-hitmélyítő kiadványok segerszemléjének.

Nemcsak könyveket és folyóiratokat lehetett megvásárolni, hanem például hittanórák tanítási segéd- és szemléltető anyagainak beszerzésére is jó lehetőséget nyújtott.

A több mint negyven részt vevő könyves vállalkozás között egyházunk Luther Kiadója is széles választékkal várta a vásárlókat. Legnépszerűbb kiadványunk idén is a bibliavásár *Útmutató* volt, bár sokan vitték a reformátorkunk, *Luther Márton* válogatott írásaiból készülő magyar

nyelvű könyvsorozat egy hónapja megjelent első kötetét, a *Luther válogatott művei 5. – Bibliafordítás, vigasztalás, imádság* című kiadványt is. Mint ismeretes, a tizenkét részesre tervezett sorozat egyházunk reformációi

emlékbizottságának megbízásából készül, és a reformáció kezdetének 2017-ben esedékes ötszázadik évfordulója alkalmából jelenteti meg a Luther Kiadó.

■ BODA ZSUZSA felvétele



„Nem kisebbítem Keresztelő Jánost, sőt nagyra értékelem. De éles különbséget teszek közte és Krisztus közt. János csak szolgál, de nem maga az Úr. Útmutató az igazi világosság, de nem maga a Világosság. Felsősebb tisztet tölt be, mint a próféták. Mert nem jóslat az Úrról, hogy előbb-utóbb jön majd, hanem mint jelenvalóra mutat: Íme, itt van. Sokra tartom tehát Keresztelő tisztét, sőt áldom az Istenet, hogy ilyen hű tanút adott, aki a Bárányra mutasson, ilyen

SEMPER REFORMANDA



áldott ajkat, mely bizonyosságot tegyen a világosságról, hogy attól megvilágosodva, fénye mindenkor szívünkben ragyogjon. Bizodalmat azonban az üdvösségre nézve nem vethe-

tem Keresztelő Jánosba, sem pedig az ő szentségére, szigorú életére és értékes cselekedeteire nem támaszkodhatom. Mert mint maga is vallja, ő nem a Krisztus, aki egyedül lehet nekünk élet és világosság. János csak tanítja a világosságnak. Csupán segít, hogy a világosság gyermekei legyünk. Ebben aztán valóban fényeskedik.”

► Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztyének! (Szabó József fordítása)

## PC, PR – JK

■ BAKAY PÉTER

Megbolydult világban élünk. Egyre inkább megbízható, időt átívelő, időtálló ideológiákat („idiotizmusokat”) túlélő, idegeket lenyugtató kapaszkodó után vágyunk – valami biztosra a mindennapjainkban.

Magartartásbeli, emberi kapcsolatok minőségét, irányultságát meghatározó, ámde aggasztó tendenciákat, viselkedésmódokat tapasztalunk a globalizált glóbuszon, és legtöbb esetben észre sem vesszük veszélyességüket, mert épp az emberi együttélés látszólagos megkönnyítésére, az ember kiteljesedésének mítosza jegyében jönnek létre, miközben eleve vagy hamisak, vagy az idők folyamán prostituálódnak. Nekünk, keresztyéneknek résen kell lennünk, tisztán kell látnunk, és amennyire rajtunk áll, nem szabad beállnunk a hamisság szekerének (szél)tolói közé – mert az idők gonoszak.

PC – *politically correct*, azaz politikailag korrekt. Ez a kifejezés és a mögötte meghúzódó társadalmi szintű összekacsintás legalább annyira befolyásolja morális életünket, mint a másik PC – a *personal computer*, azaz a *személyi számítógép* – megjelenése, elterjedése mindennapjainkat. Hisz a politikailag korrekt beszédmód semmi mást nem jelent, mint hogy bizonyos szavak használója (és sok esetben hallgatója is) pontosan tudja: a kifejezés a helyzetnek szól, ezt akarja hallani a környezet, mert így illik. Ha nem az elvárt kifejezést használják, akkor kirekesztés vagy akár karrierbefejeződés lehet a vége...

A „PC-ség” valójában tehát megfutamodás, kellék csupán az önérvényesítésre. Használói saját, bizalmas közegükben, ahol nincs megfelelési, alkalmazkodási kényszer, nincs az amúgy önmagában egészséges, de sokszor fegyverként használt „nyilvánosság”, vagyis amikor az ember fesztelen lehet, igazán magát adhatja, levetheti nyelvi álarcát – akkor végre kimondja, ami a szívén van.

A PC sokszor nem más, mint PH – *political hypocrisy*, azaz *politikai képmutatás*. A PC = PH – méreg! A politikai képmutatás nemcsak a politika világára érvényes, hanem mindenhol felüti fejét, ahol az elvárások kedvéért alkalmazkodunk, feladva ezzel meggyőződésünket. A PC = PH nagy veszély – a tájékozódást, a kiszámíthatóságot veszítjük el általa a magunk és a környezetünk számára.

PR – *public relations*, azaz „nyilvános kapcsolat”. Maga a jelenség eredetileg – amikor ez a kifejezés még csak nem is létezett – teljesen természetes velejárója volt az emberi életnek, a másikkal való találkozás automatikus következménye. Az elmúlt hetven-nyolcvan évben nőtt tudományá, mesterséggé, a mesterkétség megágyazójává. Pszichológusok, reklám-, marketing-, kommuni-

kációs szakemberek kutatják és tanítják a másik manipulációjának technikáit, formálják és formáltatják az „imidzset” – azaz hogy miként alakíthatjuk ki magunkról, illetve eladni szándékozott tárgyi vagy szellemi termékeinkről a legelőnyösebb képet. Eszerint az önazonosság rég elfeledve, vagy ha nem, hát ez is a hamis

» Szavai minden korra érvényes szavak voltak, amelyek a Föltámadotthoz méltóan újra és újra életre kelnek, és amelyek megállják a helyüket a világ bármely pontján a világ végezetéig.

emberkép megvalósításának szolgálatába állított, kiüresített szólam-má vált. (Pedig eredetileg az önazonosság az egyetlen lényeges, tiszta eleme emberi életünknek, sőt ezen áll vagy bukik közérzetünk/életminőségünk; megelégsékor válunk lenyugodott, bölcs, istenképűséget hordozó emberré.)

Álságos, álarcos világ terjed, miniket, keresztyéneket is lesve, miként nyeljen el. Szépen belépünk a csapdába, és mi is ki akarunk magunkról alakítani egy – jelen esetben – EU-konform képet. Nem vesszük észre, hogy épp ezzel veszítjük el karakterünket, miközben nekünk kellene lennünk a karakteres sónak vagy a lámpásból szökő karakteres fénynek...

(Nem nehéz meghatározni ennek a hamis világnak, világlátásnak az eredetét. Elég csak végignézni a főntebb írtak idegen eredetű szókincsét: teljesen közkeletűvé vált – óceáni levegőjű – angolszász szavak, kifejezések, rövidítések gyűjteménye...)

JK – azaz Jézus Krisztus, így, magyarosan (és nem JC – azaz Jesus Christ!), akinek érdemes megnéznünk az életét a megalkuvások és önmaga vállalása szempontjából. Ő sosem mutatta magát másnak, mint aki volt – legfeljebb számolt azzal, hogy nem értik (de majd megértik, biztatja az övét). Szavai minden korra érvényes szavak voltak, amelyek a Föltámadotthoz méltóan újra és újra életre kelnek, és amelyek megállják a helyüket a világ bármely pontján a világ végezetéig.

Nem szorult rá, hogy „eladja magát”. Ő az igazság – az idők igazolják. Szétfolyó világunk stabil pont után kiált – ő a sarokkő; nem adatott más név... (ApCsel 4) Többek között ezzel a Péter szájából elhangzott hitvallással indult az egyház egy, a Jézusétől teljességgel eltérő értékrendű, értetlen, ellenséges közegbe.

Erre a bátor indulásra van szükség ma is – nekünk is, a világnak is! A világ ugyanis várja, mégpedig sóváróva várja az Isten fiainak megjelenését.

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziói referense

# Oratio œcumenica

[Lelkész:] Szerető mennyei Atyánk, áldunk és dicsőítünk, hogy szent Fiadban közénk jöttél. Hisszük, hogy most is velünk vagy, és meghallgatsz bennünket, amikor az ő nevében könyörgünk hozzád.

[Lektor:] Hálát adunk szabadtársodért, szeretett Fiad, Jézus Krisztus megváltó művéért, amely örök igráldmat közvetíti felénk. Köszönjük, hogy a kegyelem idejében élhetünk. Igédben bűnbocsátó igráldmat hirdeted és üdvösségünket munkáld. Köszönjük, hogy a keresztség és az úrvacsora szentsége által részesülhetünk kegyelmed gazdagságában. Kérünk, add, hogy ne éljünk vissza türelmeddel, ránk áradó szereteteddel! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Kérünk téged, segíts bennünket, hogy hűséggel tudjunk járni a te utadon. Irgalmadba ajánljuk hazánkat, nemzetünket. Óltalmazz meg egyházadat! Segítsd a lelkeseket, felügyelőket, presbitereket, hogy Jézus és az apostolok útmutatása szerint járjanak elöl mindenben a rájuk bízott közösségekben! Légy a gyülekezetekkel, és erősítsd hitünket Szentlelked ereje által, hogy egy szívvel és egy lélekkel tudjunk megállni előtted minden bajban és örömben! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Kérünk téged, mennyei Atyánk, adj a szívünkbe reményteljes várakozást! Légy velünk, amikor a munkánk közben gondolunk Jézus érkezésére, vagy amikor csendes magányunkban imádsággal fordulunk hozzád! Áldd meg otthonunk békességét, és adj örömet a szívedbe! Szenteld meg örömlődöt, hogy ne mulasszunk el hálát adni ajándékaidért és minden áldásért, amelyben kegyelmed gazdagságából részesítesz! Áldd meg a gyermekeket, és óvd életüket, hogy az ő szívből jövő örömlődünk a miénk is lehessen! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Légy azokkal, akik betegségekkel küszködve harcolnak a holnapért, és légy a szomorkodókkal, halállal vívódókkal, gyászolókkal! Éreztesd meg velük szereteted erejét! Add, hogy tudjunk segíteni másokon – az otthonatlanokon és az árvákon, az éhezőkön és a lelkiileg sérülteken! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, siess segítségünkre, és tarts meg minket a hitben, hogy soha el ne szakadjunk tőled, hanem tiéd maradjunk, míg el nem jön országod, ahol hitünk látásává válik – Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

[Gyülekezet:] Ámen.

## Az Evangelikus Élet

2005–2011. évi lap-  
számai PDF formá-  
tumban letölthető a  
[www.evangelikuselet.hu](http://www.evangelikuselet.hu)  
címről.



## ADVENT HARMADIK VASÁRNAPJA – LK 3,15–18

Az adventi időkkel kapcsolatosan szokás a *várakozás* fogalmát emlegetni. Bár tudjuk, hogy a latin kifejezés nem *várakozást*, hanem *eljövetelt* jelent, Jézus eljövetelét. Világos azonban, hogy az eljövetel akkor bír jelentőséggel, ha várakozás előzi meg. Hiába énekeljük, hogy „Még ma is jön hozzánk, / Ma is áldást hoz ránk” (EÉ 136), ha Jézus eljövetele, érkezése közömbös számunkra.

Elképzeltethető, hogy első reakciónk a várakozás gondolatára egy fásult legyintés. Hiszen talán éppen attól szenvedünk leginkább, hogy nincsen semmiféle várakozás, mert nincsen választási lehetőségünk. Ez van. Tehetetlenek vagyunk.

Azokban mielőtt belemélyednénk abba, hogy korunk sötét reménytelenségét ostorozzuk, mielőtt belefognánk a végeláthatatlan sópánkodásba, hogy *a mai ember* már nem vár semmit – s ezzel a magunk reményvesztett hitelenségét bevallanánk –, szögezzük le a tényt: várakozás minden kor emberében – bennünk is – létezik, legfeljebb szunnyad. A bennünk élő várakozás hasonlít azokra az egyszerűbb élőlényekre, amelyek kedvezőtlen körülmények között betokosodnak, hogy túléljék a nehézségeket. Vagy mint a téli álomban elbújók, amelyek szintén a nehezebb időket vészlik így át a tavasz érkezéséig.

A várakozás időről időre fellángol. Mindig olyankor, amikor úgy látjuk, hogy van választási lehetőségünk. Amikor úgy véljük, hogy döntési helyzetbe kerülünk, s már nem az „úgyis mindegy, minden hiába” gondolat bénít. Mondhatnánk azt is, hogy amikor a lehetetlenség masszív egységén, mozdíthatatlan tömbjén

rést üt a reménykedő kétség: hátha lehetne másképpen is?! Nem hiszem el, hogy csak így lehet!

A korok közötti különbség alapvetően nem a körülményekben, de nem is az emberben van, hanem abban, hogy vajon ez a kétség fölér-e. Feltehetőleg sem gazdaságilag, sem politikailag, sem erkölcsi szempontból nem volt sem könnyebb, sem nehezebb az első században élni, mint most. A megélhetési gondjai, az emberi kapcsolatok csődje és a különféle kísértések súlya ugyanaz lehetett, mint ma.

És akkor egy ember egyszerűen elindult – igen, ilyen egyszerűen mondja az ige –, és „hirdette... *a megtérés keresztségét a bűnök bocsánatára*” (Lk 3,3). Nem történt más, csak az, hogy a reménytelenséggel szemben kételyt ébresztett. Fölkelte az emberi szívben az élő Isten után kiáltó vágyat. Elmondta, hogy van más választás. Amire vágyunk, amire szükségünk van, az nem a körülmények jobbra fordulása, hanem Isten.

Elképesztő volt a hatás. Megindult a reményteljes várakozás és ennek kapcsán a fontolgatás – vagy ahogy a görög szövegben olvassuk: a dialógus a szívben. Dialógus, vagyis párbeszéd. Megrendültek a rendíthetetlenek gondolt szívűk. Már nem olyan egyértelmű, hogy csak így mehetnek a dolgok, ahogy mennek. Feldereng a lehetőség, hogy esetleg meg lehet szabadulni megrogzott rossz szokásoktól, az önző én tonnás terhetől. Megjelennek a vámszedők – az anyagi, gazdasági biztonság csalódott hívei –, a katonák – a hatalom megtestesítői – és minden boldogtalan, kiutat nem látó, reményvesztett ember. Az addig tehetetlenségükben

## A Jövő

vergődők egyszer csak látják, hogy *valami* ők is tehetnek.

A Keresztelő szolgálatának másik fontos vonása, hogy a reményt nemcsak felébresztette, de helyes irányba is terelte. Minthogy ő volt a reményt ébresztő örömhír szószólója, természetesen felé fordult elvárásaival a hallgatóság. Ő azonban nem lépte túl hatáskörét. Nem állította magáról, hogy minden bajra tudja a megoldást. Nem hitegette őket hamis ábrándokkal. De nem is hagyta őket magukra felpiszkált várakozásaikkal a pusztában, hanem Jézus felé utalta őket tovább.

Jézus követői ma sem vehetik magukra a világmgváltás terhét, akár milyen nagy elvárások övezik is tevékenységüket. Nálunk erősebbek bajaink. De mindennél erősebb az, aki Szentlélekkel és tűzzel kereszteszt.

Az események semmi jóval nem biztatnak – akár a világgazdasági helyzetet nézzük, akár a közérkölcserre gondolunk, vagy akár milyen tekintetben vizsgáljuk a jövőt. Ami várhatóan jön, az nem ad okot a bizakodásra. Éppen ezért igencsak érettnékné tünik a helyzet arra, hogy meghalljuk az Ige üzenetét a *Jövőről!*

Amikor hívó emberek előre tekintenek, tudják, hogy a *Jövő* nem pusztán események véletlen, személytelen, kétségbeesítő sora. Mi nem azt várjuk, *ami jön* – esetleg lemondó legyintéssel: „Jöjjön, aminek jönnie kell!” –, hanem bizalommal várunk *Valakit*, és örömmel, reménységgel, a Szentírás biztatására: „Jöjjön, *akinek jönnie kell!*”, várjuk az Eljövendőt, akinek el kell jönnie. Jézust várjuk, ő a *Jövő!*

Mi hogyan készítjük a *Jövő* útját? Megtesszük-e, amit Isten kér igéje-

## A VASÁRNAP IGÉJE



ben: „...minden szakadékot töltsenek fel, minden hegyet és halmot hordjatos el, legyen a görbe út egyenessé, a göröngyös simává?” (Lk 3,5) Ez az, ami tőlünk függ. Ezt ki-ki a maga életében, a saját hatáskörében megteheti! A többi Isten ígérete: „...és meglátja minden halandó az Isten szabadtársát.”

■ GYŐRI PÉTER BENJÁMIN

*Imádkozzunk! Jézus! Megvalljuk, nem tudunk úrrá lenni bajainkon. Körülvessz bennünket sokféle válság, de bennünk is nagy a bizonytalanság. Sokan anyagi nehézségekkel küzdenek. Mások munkalehetőség nélkül tengődnek – hasznavehetetlennek érzik magukat, mint akik nem tehetnek semmit, mert nincs rájuk szükség. Másokat az emberi kapcsolatokban átélt csalódások tettek keményvé, reményvesztetté. Tehetetlenül szemléljük, ami végbemegy rajtunk. Megfáradt idősek, megroppant családok, jobb lehetőségre vágyó fiatalok. Vajon milyen jövő vár gyermekeinkre? Jézus! Te nagyobb vagy nálunk, és bajainknál is. Ébreszd bennünk a reményt, hadd hasson át bennünket szívünk mélyéig az öröm, hogy te ma is közöttünk vagy. Legyél te az Úr életünkben! Tisztíts meg a hitelenségtől! Szentlelked erejével, szeretetével lelkesíts, és tegyél bennünket útkészítőddé a mindennapok találkozásaiban! Ámen.*

## Iktatások

### Jogi aktus – vagy egy kicsit több?

► **A Liturgikus könyv második kötetében jelentős fejezetet foglalnak el az iktatások. Érdemes hát nemcsak az egyes konkrét eseteket számba venni, hanem általában végiggondolni ennek a cselekménynek a tartalmát, formáit, üzenetét.**

Az iktatás nem alapjaiban határozza meg egy ember vagy/és egy közösség életét. Ez az alkalom inkább egy élethelyzet hivatalossá, nyilvánossá tételére, egy időszakra való rögzítésére.

Amikor beiktatunk valakit a hivatalába, tiszttségébe, akkor a meglévő képzettségét, képességét, tudását állítjuk egy konkrét területen szolgálatba. A lelkész beiktatása előtt is lelkész (már korábban ordináltak), de ha sikeresen megpályázott egy szolgálati helyet, vagy egy gyülekezet meghívja lelkészéül, esetleg megbízottként, helyettesként kiküldi a püspök, akkor az esperes beiktatja őt a hivatalába. Hasonló a helyzet a pedagógussal, aki tanári diplomával a zsebében pályáz meg egy konkrét állást egy adott egyházi iskolában – az új tanárokat a tanév kezdetén beiktatják.

Kicsit más a helyzet azok esetében, akik korábbi munkájukhoz képest új, addig nem gyakorolt szolgálati területre lépnek. Esperesek iktatása, országos felügyelő, országos irodá-

igazgató iktatása sorolható többek között ide.

Mi is hát valójában az iktatás? Jogi aktus, vagy annál egy kicsit több? A kérdés költőinek tünik, hiszen a témával a *Liturgikus sarokban* foglalkozunk. Nyilvánvaló, hogy a hivatalos cselekmény és a liturgikus alkalom egymásra épül, egymásba fonódik, egymást kiegészíti. Érdemes figyelni arra, amit a *Liturgikus könyv* második kötetének (LK 2) iktatásokat megelőző rubrikája ír: „Az egyházban mint Krisztus testében minden tagnak megvan a maga sajátos szolgálata Isten kegyelmi ajándékánál és a tag hitének mértéke szerint. Minden tagnak ismernie kell a reá bízott szolgálatot, annak kereteit és tartalmát, hogy senki se avatkozzék más dolgába, hanem a különböző szolgálatok egymásba illeszkedésével jó rendben épüljön Krisztus egyháza. E rend érdekében szükséges, hogy akik elhívás és megbízás alapján hivatalos szolgálatot végeznek az egyházban, azokat az egyház előjárói az egyház nyilvánossága előtt állítsák szolgálatba. Ez történik az iktatással istentisztelet és közgyűlés keretében. Így egészíti ki egymást a liturgikus és az egyházi jogi aktus.”

Egyértelmű tehát, hogy az egyházban fontos a jó rend, de nem elegendő a papírforma szerinti döntés kihirdetése. Az emberi rendhez az isteni ajándékokra van szükség. Arra, hogy az egyház Ura pécsetelje meg igéjével és áldásával az emberi dön-

tést, és a gyülekezet ne csupán a közösség elrendelését vegye komolyan és hajtsa végre, hanem imádságban kérje a Szentlélek munkáját, megerősítését, útmutatását.

Az általános bevezető rubrika így folytatja: „Az egyházi szolgálatra elhívottak egyik csoportjának sajátos feladata a nyilvános igestszolgálat, amelyre az ordináció hatalmazza fel és kötelezi a szolgálattevőt. Ezek: a gyülekezeti lelkész, az esperes, a püspök, a teológiai tanár, a különleges beosztású lelkész, a helyettes lelkész és a megbízott lelkész. Az egyházi szolgálatok másik csoportja az egyház hivatalos igestszolgálatát támogatja és tehermentesíti. Ezeket a szolgálatokat nem élethivatásként, hanem többnyire meghatározott időre vállalják. Istentiszteleti iktatásuknál kifejezésre jut az elkötelezés korlátozottsága. Ugyanakkor az egyház rájuk és szolgálatukra is kéri Isten kegyelmét és áldását.”

Mi is történik hát az iktató istentiszteleten? Minden esetben elhangzanak bibliai olvasmányok, amelyek a szolgálat lényegéről, titkáról, isteni lehetőségeiről szólnak. Fontos, hogy az iktatandó kifejezze szándékát és készségét az új szolgálatra, és ezt esküvel is megerősítse. Elhagyhatatlan a szolgálatba indulóért való közös könyörgés. Ennek csúcspontja mindig a Szentlélek hívása, hiszen tudjuk, hogy nélküle minden emberi kezdeményezés gyenge, erőtlenség, kurdarcra ítélt próbálkozás csupán.

## RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK



Az imádsághoz kapcsolódóan következik az áldás. Az iktató liturgus (lelkész, esperes vagy püspök) felemelt kézzel (illetve kézrátétellel) adja át Isten áldását, amely – hisszük – teremtő ige. Alkalmat, erőt, lehetőséget teremt az új szolgálatra.

Az iktatás szent szolgálatát megelőzi és folytatja a jogi események sora. Előtte a döntés, elhívás, küldés, a szolgálat körülményeinek, objektív keretének előkészítése, utána pedig az iktatás tényének rögzítése és a szolgálatba indítás. Ezt fogalmazza meg a *Liturgikus könyv* is: „Az iktatásnak mindig van egyházi jogi vonatkozása is. Ez már az iktató istentisztelet különböző szövegeiben is kifejezésre jut. De az iktatás tényét és az abból folyó egyházi jogi következményeket az istentisztelet után az illetékes egyházkormányzati testület ülése jelenti ki és foglalja jegyzőkönyvbe.”

Am mit ér a jog, mit ér az ember minden korrekt igyekezete, ha nincs rajta Isten áldása? Az iktatás lényege pedig ez: Isten áldásával indulni a vállalt szolgálatba. Jogi aktus, vagy egy kicsit több? Sokkal több!

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

# Az Iskola utcában nem osztanak fegyelmet

*Tíz éves a nyíregyházi Luther Márton Kollégium épülete*

► „Ha az úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők...” (Zsolt 127,1) – írták a nyíregyházi Luther Márton Kollégium épülete elkészültének tizedik évfordulójáról megemlékező december 4-i ünnepség meghívójára, amiből nem következik, hogy az „építőknek” ne kellett volna nagyon iparkodniuk... Történt pedig, hogy amikor a Kossuth-gimnázium visszakerült egyházunk tulajdonába, „jött vele” az utca szemközti oldalán álló, Béla úti diákotthon is, az önkormányzat hajdan volt Bessenyei Kollégiumának tagintézménye.

nak. A Luther-kollégium dolgában Laborczi Géza, az intézmény igazgatótanácsának elnöke, a belvárosi evangélikus gyülekezet akkori igazgató lelkésze jeleskedett. Ő a kezdetekben vezette is az Iskola utcában emelt intézményt.

„Sose felejttem el, egyszer jött velem szemben Endreffy Ildikó, a presbitérium tagja a lelkészi hivatal folyosóján, és csak úgy odavetette: Van húszmilliónk, építünk kollégiumot!”



FOTO: PAMPUCH ZOLTÁN

S persze jött vele megannyi gond, bár öröm is volt ez, hisz a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium beiskolázási lehetőségeit ugyan támogatta a kollégium léte, de azt látni kellett, hogy a legegyszerűbb követelményeknek sem felel meg az épület. Az egyház elöljárói, az intézmények vezetői alig győzték leleménnyel, ha hivatalos látogatás következett akkoriban – különösen az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat szakembereinek vizitje jelentett nagy kihívást.

Fordulatot az egykori általános iskola ingatlanának visszaszerzése hozott, annak telke ugyanis azonnal sugalmazta az ötletet: itt kell megépülnie a korszerű diákotthonnak. „Már csak a forrást kellett megtalálni” – emlékezett szelíd mosollyal Martinovszky István, a Luther Márton Kollégium igazgatója a jubileumi ünnepségen.

Az igazgató mint mérnök-tanár – bár akkor még a Wesselényi Miklós Szakközépiskola tantestületét erősítette – kezdetektől tagja volt a kollégium ügyét előremozdító bizottság-

– adomázik tovább Martinovszky István. Mindemellett ahhoz, hogy a kollégiumépítés több legyen tervnél, az akkori kormány későbbi kétszázmillió forintos támogatása is kellett, a költségvetésből hiányzó utolsó negyvenmilliót pedig Nyíregyháza város önkormányzata állta, s ezzel tulajdonrészt is szerzett az intézményben. Ennek megfelelően a város önkormányzati fenntartású oktatási intézményeibe járó középiskolások is kérhetik felvételüket a kollégiumba.

Elsősorban az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és a Túróczy Zoltán Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda tanulóit veszik fel, mellettük pedig jellemzően a nagy hírű Krúdy- és Kölcsey-gimnázium, olykor a Művészeti Szakközépiskola diákjai pályázzák meg a felvételt a Luther-kollégiumba. Az eredetileg százhusz férőhelyesre tervezett intézményben ma már százharminc diák lakhat. Az induláskor

az egyház oktatási osztályának akkori vezetője, Mihályi Zoltánné komolyan aggódott, lesz-e elegendő tanulója a létesítménynek – mára inkább a „sorban állás” a jellemző.

Az evangélikus szellemiségű intézményben nagy gondot fordítanak arra, hogy a diákok ne csak tanulmányi kötelezettségeiket teljesítsék, hanem szabad idejüket is értelmesen töltsék el: számos szakkör, klub várja a fiatalokat. Bizonyosan nem véletlen, hogy a zenei elkötelezettségéről is ismert Martinovszky István vezette kollégiumban az énekkar és a zenekar az egyik legnépszerűbb foglalatosság. És hogy mennyire eredményes, arról épp az ünnepség adott bizonyosságot.

A kollégiumban lakó diákok tanulmányi átlageredménye egyébként 4,2, és az elmúlt évtizedben – az egyébként ma is kifogástalan állapotban lévő, megóvott épületben – egyetlen fegyelmi tárgyalást sem tartottak, mert nem volt rá szükség...

A jubileumi ünnepségen a kollégisták szolgálata, az igazgató és az igazgatótanács elnökének köszöntője után Luther Márton-emlékéremmel és emléklappal ismerték el mindazok munkáját, akiknek állhatatos tevékenysége kellett – az Úr segítségével – ahhoz, hogy ez az intézmény elkészülhessen. Huszonhárman vehették át az elismerést, a díjazottak között vannak a Magyarországi Evangélikus Egyház akkori vezetői, a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség vezetői, a kivitelező Nyirép Kft. szakemberei, az intézmény igazgatótanácsának tagjai és a kollégium munkatársai.

A nyíregyházi Luther Márton Kollégium ünnepsége istentisztelettel zárult, amelyen *ifj. dr. Hafenscher Károly*, a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ igazgatója szolgált igehirdetéssel.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

## Nyugdíjas lelkészek adventi együttléte

► Az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően ismét a Rózsák terein, az evangélikus kollégiumban tartották adventi találkozójukat a Déli és az Északi Egyházkerület nyugdíjas lelkészei. Az immár hagyományos együttlétet december 2-án több mint negyvenen – lelkészek és házastársaik – töltötték el jó hangulatban néhány órát.

Először Bence Imre, a Budai Egyházkerület esperese üdvözölte az idős szolgatársakat, majd Radosné Lengyel Anna, a Déli Egyházkerület felügyelője köszöntötte a résztvevőket és adta át – a találkozó időpontjában a bajor evangélikus testvérek-nél tárgyaló – Gáncs Péter püspök jókívánságait.

A nyitóáthítatot dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke tartotta 2Kor 12,1–10 alapján. Az igeszolgálat után az elmúlt esztendőben elhunyt lelkész testvérekről és lelkészfeleségekről emlékeztek meg imádsággal a találkozó résztvevői Missura Tibor vezetése mellett.

Hegváriné Pauló Mária, a találkozóznak helyet adó kollégium új igazgatója bemutatta az intézmény

életét, a kollégium diákjai pedig színes műsorral kedveskedtek a vendégeknek: a vers- és prózamondás, énekkari szolgálat, fuvola- és zongorajáték, valamint az akrobata- és



A SZERZŐ FELVÉTELE

zsonglórmutatványok nagy tetszést arattak.

Deák László, a Szehtlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium lelkésze személyes hangú előadásában az evangélikus iskolák missziói szerepéről és feladatáról beszélt. Elmondta, hogy evangélikus oktatási intézményeinkbe szerte az országban közel tí-

zenkétezer gyermek jár, szólt a gyülekezetek és iskolák kapcsolatáról, a pedagógusok egyházi kötődéséről, az iskolalelkészek feladatairól és a kollégiumok szerepéről. Befejezésül

Deák László iskolások leveleiből, írásaiból vett idézeteket olvasott fel. Előadását hozzászólások követték, majd az egyházkerületek adventi ajándékának átadására került sor.

Az alkalom a közösen elfogyasztott ebéd után a résztvevők testvéri, baráti beszélgetésével zárult.

■ WISZKIDENSZKY ANDRÁS

## Szeretetvendégség Beleden

Adventi szeretetvendégséget rendezett december 2-án, pénteken este a Beledi Evangélikus Egyházközség. Az

ben téged várunk, jöjj, Urunk Jézus, maradj nálunk címmel. A gyülekezeti tagok ezután aktuális témákról beszél-



alkalmon – Béres László helyi lelkész meghívására – Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke tartott előadást *Adventi csend-*

gethettek a püspökkel. A záróáthítatot Adámi Mária püspöki asszisztens tartotta Zak 9,9 alapján.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

## GAS-támogatás Szentantalfának



FOTO: ADÁMI MÁRIA

Az osztrák Gusztáv Adolf Segélyszolgálat adományát vehette át a szentantalfai evangélikus gyülekezet küldöttsége december 3-án Kőszegen Manfred Koch szuperintendens kezéből. A találkozó jelen volt Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke, valamint

Mesmer Ottó burgenlandi lelkész is. Németh Szabolcs, a Mencshely–Nagyvázsony–Szentantalfa–Zánkai Társult Evangélikus Egyházközség lelkésze elmondta: az összeg a szentantalfai gyülekezeti helyiség felújítását szolgálja majd.

■ A. M.



A Miskolci Egyetem üvegcsarnokában idén is megtartották az adventi lelkésznapokat a Miskolci Ökumenikus Egyetemi Lelkészség szervezésében. A november 29–30-ai alkalomhoz vásár is kapcsolódott, melynek kínálatában nemcsak karácsonyi ajándékok, hanem – karitatív céllal – sütemények is szerepeltek. Az utóbbiak árából befolyt összeggel kárpátaljai magyar fiatalokat kívánnak támogatni a szervezők. Szintén számukra gyűjtjenek december 15-ig cipősdobozokba csomagolt ajándékokat, amelyeket majd az egyetemi lelkészség juttat célba.

■ EDELMAYER ZSOLT felvétele

### Tisztelt Olvasóink!

A hetilapunk e heti számában elhelyezett csekken a *Híd* evangélikus magazin előfizetési díját, illetve a magazin előállításának támogatását lehet befizetni. Ez a csekkek az *Evangélikus Élet* előfizetési díjának a rendezésére NEM ALKALMAS! A *Híd* magazint minden olvasónk az *Evangélikus Élettel* együtt továbbra is előfizetés nélkül kapja.

Az *Evangélikus Élet* előfizetésének meghosszabbításához mindenkinek névre szóló csekket postázunk.

## Bajor–magyar találkozó

► **Hagyomány, hogy a bajor és a magyar evangélikus egyház vezetői minden év végén néhány napos találkozón vesznek részt, amelynek keretében tájékoztatják egymást az egyházaikban zajló folyamatokról, illetve értékelik az adott év eseményeit. Idén december 2–4. között Bajorországban, a Ruhpolding melletti Labenbachhof konferencia-központban került sor a találkozóra.**

A Magyarországi Evangélikus Egyházat Gáncs Péter elnök püspök, Prőhle Gergely országos felügyelő, Kákay István országos irodaigazgató, Cselovszky dr. Tarr Klára, az országos iroda ökömenikus és külügyi osztályának vezetője, dr. Lackner Pál táborigazgató, valamint a bajor partnerkapcsolati referens, e sorok írója képviselte a megbeszéléseken. A Bajor Evangélikus Egyház részéről az ökömenikus és külügyi osztályról Michael Martin egyházfőtanácsos és Ulrich Zenker egyháztanácsos, a zsinat missziói és ökömenikus bizottságából Fritz Schroth elnök, a diakónia képviselője Fritz Blanz, valamint a bajor egyház referensei voltak jelen.

Az első napon a bajor és a magyar

egyházban zajló aktuális eseményekről, a gyülekezeti testvérkapcsolatokról, a júniusban Drezdában megrendezett evangélikus egyházi napok, a Kirchentag tapasztalatairól hangzott el tájékoztatás; szóba kerültek ezenkívül a magyar egyháznak a közelmúltban indult oktatási intézményei, valamint az övodai és iskolai testvérkapcsolatok.

A második napon többek között a két egyház 2017-ig tervezett közös munkái, a magyar egyház új felnőtteképzési programja, a diakóniai, illetve a zsinati kapcsolatok alakulása, a költségvetés és a bajor egyház rekreációs programjai kerültek terítékre. 2012-ben lesz a bajor és a magyar egyház közötti együttműködés aláírásának huszadik évfordulója, a két küldöttség tárgyalta a megemlékezés előkészületeiről is. Az ünnepi vacsorán részt vettek az aschauer testvérgyülekezet képviselői, valamint jelen volt a trauensteini lutheránusok pásztora. A vacsora után a résztvevők bepillantást nyerhettek a Wings of Hope szervezet tevékenységébe, amely háborús események, illetve családi traumák elszüntetése érdekében nyújt segítséget.

A találkozó lezárásaként vasárnap a küldöttség tagjai a trauensteini gyülekezet istentiszteletén vettek részt.

■ RÉVÉSZ RITA

## Advent színei a börtönben



Tízéves a Budapesti Fegyház és Börtön (X., Kozma u. 13.) ökömenikus kápolnája. Ez alkalmából december 2-án jubileumi ünnepséget tartottak az intézményben. A csendesnappá alakult ünnepi együttlétben mások mellett igei köszöntőt mondott Bölcseki Gusztáv református püspök (képünkön) és Szeverényi János, egyházunk országos missziói lelkésze.

■ BARCZA JÁNOS felvétele

### HIRDETÉS

Szeretettel hívunk és várunk minden kedves érdeklődőt Szluka Lídia adventi koncertjére december 11-én, vasárnap délután 16 órára a rákospalotai evangélikus Nagytemplomba (Régi Főti út 73.). Tanára Barbara Bonney, a Salzburgi Mozarteum egyetem professzora. Orgonán kísér: Arató Ágnes.

### HIRDETÉS

Szeretettel meghívjuk december 16-án, pénteken 18 órára a Deák Téri Evangélikus Gimnázium adventi jótékonysági hangversenyére a Deák téri evangélikus templomba (1052 Budapest, Deák Ferenc tér 4.). A koncerten a gimnázium tanulói, zenei együttese és vendégei muzsikálnak. A belépés díjtalan. A hangverseny után összegyűjtött adományokat a gimnázium javára fordítjuk.

### HIRDETÉS

### Gyászcsoporthat

Ingyenes gyászfeldolgozó csoport indul a Magyarországi Evangélikus Egyház szervezésében.

Helyszín: Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Egyházközségének klubhelyisége (1052 Budapest, Deák tér 4.). Első alkalom: 2012. január 9. 18 óra.

Érdeklődni a 20/770-3838 mobil- és az 1/429-2036 vezetékes telefonszámon Bajuszné Orodán Krisztinánál vagy az egyházközségek lelkészeinél lehet.

Csoportvezetők: Bajuszné Orodán Krisztina kórházlelkész és Hoppán Enikő mentálhigiénés szakember.

## Egy mopedes pénzbeszedő emlékiratai a villából

► **Amikor a múlt év tavaszán Balla Gáborné, gyülekezeti számvévszéki tagtársam meghívására részt vettem apósa, dr. Balla István vasos – 814 oldalas – könyvének bemutatóján a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltárban, nem gondoltam volna, hogy ajánlót írok róla. Miután végül rászántam magam, hogy ne csak belelapozzak, hanem el is olvassam e nem mindennapi családi és történelmi kordokumentumot, melyet a szerző leánya, dr. Kollárné Balla Anna szerkesztett, egy gyermekkor emlékkép villant fel bennem: nagyszüleim háza előtt egy mopedes, idősebb úriember beszélget velük...**

Igen, ő az az idén száz éve született pénzbeszedő, aki 1951-től huszonnyolc éven át rendszeresen felkereste a Nyíregyháza környékén, mintegy 45 ezer katasztrális holdnyi határban elterülő bokortanyák evangélikusait, és begyűjtötte az önkéntes egyházfenntartói járulékot. Az evangélikus dr. Balla István (1911–1989) írását, személyes történelmét, vallo-mását tartom a kezemben, amint a kötet borítóján olvasható, „egy elvetélt (köz)életéről”: „Így láttam... Így emlékezem... Ez a véleményem...”

Természetesen pár ezer karakterben s néhány idézettel megeleveníteni ezt a mintegy nyolcvanévnnyi közelmúltat és benne Balla István sok titkot rejtő személyiségét – szinte reménytelen vállalkozás. Ezért főként arról szólok címszavakban, ami engem a sorsából megérintett. De mi is volt az egyházához, hitéhez haláláig hű, szinte egész életét a Sóstói úti családi villában eltöltő és gondolatait élete utolsó hat évében az asztalfióknak s gyermekeinek legépele különleges ember titka? Ki volt ő? Milyen kapcsolata volt egyházunkkal?

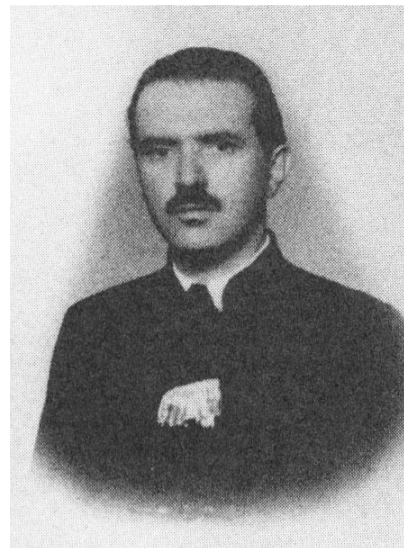
„Káderlapján” több evangélikus polgármester szerepel ősei között: nagyapja, dr. Bencs László; anyai nagybátyja, dr. Bencs Kálmán; édesapja, Balla Jenő és sógora, a katolikus Szohor Pál, akit nyugdíjba vonulása után ő követhetett volna Nyíregyháza polgármesteri székében, ha a történelem nem szól közbe... De az 1945-ös „rendszerelváltás” után letartóztatták az addig tizenhét éven át a város közigazgatásában dolgozó, így annak csinját-bínját már jól ismerő fiatalembert. Bűne: származása és elvűsége.

A népbírósi tárgyaláson nem is tudtak konkrét vádat felhozni ellene, csak ezt: hivatali hatalommal való visszaélések és hatásköri túlkapasok. Huszonöt hónapot töltött fogházban: megjárta az Andrassy út 60.-at is, majd szülővárosa kérésére Nyíregyháza szállították. Itt 1945. június 1-jén az éjszakai kihallgatáson meg is verték. A takarékpénztár épületének második emeletén rendezték be a rendőrségi fogdát. Ide hozták 1945. pünkösd hétfőjén Túröcsy Zoltán püspököt is, akivel Balla többször találkozott, s napi „sétáik” alatt beszélgethettek is. De látta őt később is a fogda irodájában, amint a püspök a volt kórházigazgatóval együtt kézbesítési vényeket írt...

A rendőrségi fogdában eltöltött hetek Balla Istvánt hozzásegítették, hogy Istenne vetett hite elmélyüljön, s el tudja mondani: „Áldom üldözőim. Akik Istent szeretik, azoknak

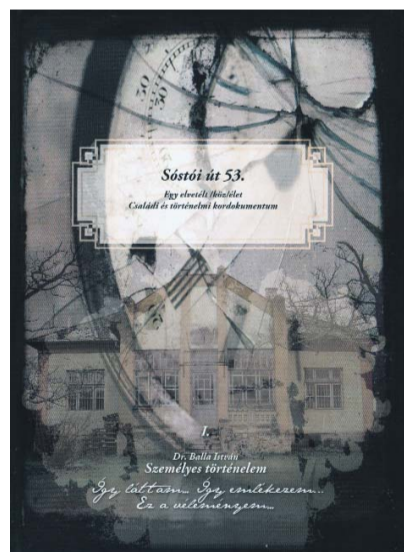
minden javukra van!” Szentírást is „talált” cellája ajtaja előtt, ahol rabtartói éjszakánként ezzel ébresztették fel: „Most már egészen biztos, hogy reggel felakasztanak!”

Mi adott neki erőt mindezek túléléséhez? 1945. május végén egy ilyen éjszakai mélyről jövő belső



hangot hallott: „Miért kétkedel, te kicsinyhitű? Gondolj az Úr Jézusra! Elég néked az én kegyelmem!” S belső nyugalom, higgadság töltötte el kétéves fogsága egész ideje alatt. Ilyen fohász fakadt fel szívéből: „Uram, e világ egyetlen hatalmasságának sem lesz ereje felettem, hogy a benned megalapozott hitemet ki tudja irtani belőlem!”

Két év múlva, budapesti tárgyalásán fel akarták menteni, de ő kérte, hogy ítéljék el az eddig letöltött időre, mert ha ítélet nélkül megy vissza szülővárosába, ismét feljelentik és elfogják, mivel Nyíregyháza első számú vezetőinek hozzátartozói közül csak ő maradt Magyarországon, s bizonyos körök rajta kívánták a port elverni. Így két évet kapott, de mivel ezt már a fogházban letöltötte, elrendel-



ték azonnali szabadon bocsátását. 1947. június 17-én tért haza. Bár a Sóstói úti családi villát már korábban kifosztották, de – saját szavaival: a Gondviselés jóvoltából – legalább volt tető a feje felett.

Igaz, többet világi állást nem kapott, alkalmi munkákból élt, majd 1951-től a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközségben alkalmazták pénzbeszedőnek. Előbb kerékpárral, majd 1956 nyarától az Amerikában élő Bandi bátyjától kapott – itthon akkor még ritkaságnak számító – segédmotoros kerékpárjával járta sora a tanyabokrokat.

Személyes hangú visszaemlékezéseit nyugdíjazása után, idős fejjel, minden jegyzet és forrásmunka nélkül, magányában írta. Nem időrendben, de logikus sorrendben van felépítve a története, negyven év távlatából is jól emlékszik piciny részletekre. Sodró erejű beszámolója néhol a

krimik izgalmát idézi, másutt a magasan szárnyal lélekelően. Átsüt a szavakon az 1945 előtti eszmékhez ragaszkodó elvűsége és a minden politikán felülemelkedő keresztyén meggyőződése.

A Nyíregyházán élők számára sok említett helyszín ismerős lehet; a szerző a történelemoktatásban soha nem említett tényeket, várostörténeti eseményeket tár az olvasó elé, hogy együtt gondolkodásra késztesse az utána jövő nemzedékeket. Evangélikusként a közelmúlt egyházközségi történéseibe enged betekintést – mintegy „alulnézetben” –, hiszen munkája során ő naponta találkozott az egyszerű hívekkel, ismerte mindennapi életüket. Kora parókus lelkészeivel is igen jó kapcsolata volt; kihirdették, a következő héten mely tanyabokrokat fogja felkeresni, a tanácsát is kikérték. S mikor a hetvenes évek elején arról kérdezték, miként lehetne növelni az egyházfenntartói járulék összegét, ezt válaszolta: „Nem kell más tenni, mint hirdetni, lehetőség szerint a legtisztább formában, az Isten ígését mindenhol!”

A kötetben Balla arról is beszámol, hogy nagy összetartás és egység volt akkoriban a lelkészek között. Megtudhatjuk, hogy 1956 őszén a nyíregyházi rádióban Joób Olivér mint igazgató lelkész imát mondott, ezért a forradalom után őt is felelősségre akarták vonni – s a teljes lelkészi kar példamutató egységben kiállt mellette, mondván: „Ha Joób bűnös, akkor mi mindnyájan bűnösök vagyunk.” Joób Balla igaz embernek tartotta, aki különleges helyet foglalt el a gyülekezeti tagok szívében. A kötetből további, meglepő információkat tudhatunk meg Nyíregyházáról történt eltolításának körülményeiről is.

S ki tudja, miről akart még Balla István az utókornak üzeni! Mennyi mindent hiányolhatunk e befejezetlenül is egész kortörténetből, például a szerző életének 1956 utáni időszakáról, gyermekei, felesége további sorsáról... De az írógépbe fűzött papíron ezek az utolsó szavak: „Csengettek, majd később folytatom...” A folytatás azonban elmaradt, a szerző befejezte földi pályafutását.

Ami elmondatlanul maradt, annak titkára is majd csak az örökkévalóságban derül fény, ahol minden befejezetlenül hagyott élet Istenneben jut teljességre. S ott mindnyájan hallhatjuk majd személyes életünk történelméről az Uristen sorsdöntő szavait: *Így láttam... Így emlékezem... Ez a véleményem...* Ám akik gyermekeivé lettek a Jézusba vetett hit által, azok már most reménykedhetnek a történelem Urának felmentő ítéletében; ebben a kegyelemben: *„Jól van, jó és hű szolgálom, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!”* (Mt 25,21)

■ GARAI ANDRÁS

*Sóstói út 53. – Egy elvetélt (köz)élet – Családi és történelmi kordokumentum. A kéziratot gondozta, összeállította, kiadásra szerkesztette dr. Kollárné Balla Anna. 2010. Ára 5000 forint. Megrendelhető a <http://www.dr-kollarne-ballaanna.hu/> honlapon vagy a [drkollarne@gmail.com](mailto:drkollarne@gmail.com) e-mail címen. A dokumentumokból összeállított II. kötet, amely a szubjektív visszaemlékezést Ko(ó)r-történet alcímmel hitelesíti, 4000 forint. A kötet együtt jelentős kedvezménnyel ren-*

## Önazonosság és stratégia Oktatási intézményeink vezetőinek konferenciája

▶ Az evangélikus nevelési és oktatási intézmények vezetőinek és iskolalelkészének őszi konferenciáját november 28–29-én rendezték meg a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. Témáját egyrészt a készülő köznevelési törvény, másrészt az evangélikus egyház stratégia-tervezete határozta meg.

A kétnapos eszmecsere dr. Magyar-kúti Gyuláné Tóth Katalin nyitóáhitatával kezdődött. A Deák Téri Evangélikus Gimnázium iskolalelkészlelki útravalójában kiemelte: jó lenne úgy alakítani életünket, hogy Jézus Krisztusnak valódi tisztelettel mondhaszuk: „Mester, tudjuk, hogy igaz vagy, és az Isten útját az igazsághoz ragaszkodva tanítod.” (Mt 22,16)

Az intézményvezetőknek az első előadást Csirke Ernő közoktatási szakértő tartotta. Olyan kérdésekre irányította a figyelmet, mint a jogszerűség és a szakzszerűség kapcsolata, az előre meghatározott elveken tájékozódó értékelés szükségessége, a közösséghez és nemzethez tartozás tudatának erősítése, az önközpontság megfigyelése, rámutatva, hogy mindezek az jövőt alapotják meg.

Ezzel párhuzamosan az iskolalelkészeknek Dejsics Konrád OSB, a Pannonhalmi Főapátság Könyvtárának igazgatója szolt az egyházi iskolák lelkeségéről, illetve lehetőségeiről. Átfogó képet vázolt fel a bencés rend nevelési alapelveiről, amelyek a tanulók és tanárok életét a tanítási időn kívül is meghatározzák. A két legfőbb célt a bencés atya úgy határozta meg, hogy a világi és a szerzetes tanárok a diákokkal együtt keressék Jézus Krisztust, és mutassák meg, mekkora érték az életben a közösség.

Szabó Gyözőné pszichológus, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet főigazgatója az érzelmi intelligencia és a másira hangolódó vezetési összefüggéseit boncolgatta. Az élet minőségét jelentősen meghatározza az érzelmi megelégedés és kezelése. Az egymásra hangolódás a pedagógus és a vezető mindennapjainak olyan meghatározó része, mely az érzelmi palérolozottsággal együtt tanítható és tanulható.

Az evangélikus önazonosság kérdését járták körül az iskolalelkészek a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola iskolalelkészének, dr. Wagner Szilárdnak a vezetésével. Az ökumenikus összetételű iskolákban – mint amilyenek az evangélikus középiskolák – sajátos feladatot jelent, számos kihívást rejt az iskolalelkésznek számára az evangélikus önazonosság kialakítása, a statisztikák alapján ugyanis ezen oktatási intézményeink tanulóinak között átlagosan csak huszonnégy százalék az evangélikusok aránya.

A kongói gyermekétkeztetés megsegítésére Mesterházy Balázs, a soproni Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium iskolalelkész – az Evangélikus Külmisziói Egyesület kérését tolmácsolva – meghirdette a *Merd jobba tenni a világot!* elnevezésű programot, Kákay István országos irodagazgató pedig a jelenlévők figyelmébe ajánlotta a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület Siló

Társasothonának termékeit, amelyek 2010-ben elnyerték a Magyar Termék Nagydíjat.

Az iskolalelkészek ezután dr. Csepregi Andrásnak, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium iskolalelkészének vezetésével tekintették át az evangélikus hittankönyvek teológiai szemléletét. A hittankönyvek teoló-

gikus Keresztyén Óvoda vezetője az elmúlt évtizedekben hűséggel végzett, színvonalas és szeretettel munkájáért részesült az elismerésben.

Szombaton az evangélikus megújulás stratégiája állt a figyelem középpontjában. A nap programját megnyitó áhítata után dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püs-



giája kiemelt kérdés, ugyanis miközben láthatatlan módon közvetít értékeket vagy megítéléseket, alapjában határozza meg az adott nemzedék lelkeségi szempontjait, illetve erkölcsi és társadalmi viszonyrendszerét.

Az intézményvezetői konferencián az este nyitánya hagyományosan a kulturális program, amelynek különlegessége, hogy mindig valamelyik evangélikus középiskola diákjai adják elő. Ezúttal a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium tanulóinak – Schallinger Artúr (zongora), Kárpáti Zsuzsi (hegedű), Schnábel Annabella (zongora) és Tóth Máté (tenorszaxofon) – készültek egy kis esti koncerttel, Nováky Andrea tanárnő vezetésével.

A szombat esti áhítatot tartó Gáncs Péter mondandóját Emil Nolde Adópénz című festményével színesítette. Egyházunk elnök-püspöke felhívta a résztvevők figyelmét a Jézus Krisztus mögött álló, félig előtűnő alakra, aki nem más, mint a keresztény ember legfontosabb föl-

pőke – mint a stratégiai munka felelőse – *Élő kövek egyháza* címmel tartott gondolatébresztő előadást. A háttér felvázolását a jelenlegi nevelési-oktatási helyzet elemzése követte; egyházunk országos irodája oktatási és iskolai osztályának szakreferensei ismertették az elmúlt tanév főbb adatait: Hesz Erzsébet az óvodákért, Üreginé Halász Gabriella az általános iskolákért, Medgyes Sándorné a középiskolákért.

Az oktatási stratégia továbbfejlesztéséről csoportmunka keretében az iskolalelkészek vezetésével közösen gondolkodtak az intézményvezetők. Számos értékes javaslat és ötlet érkezett az egyházi kollégiumok kiemelt nevelői és lelkeségi helyellakításától az önkéntes és gyülekezeti diák-munka megszervezésén át a teológusképzésben az iskolalelkész szakirány bevezetéséig.

A záró istentiszteletet Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke tartotta. Igehirdetésében felhívta a figyelmet arra, hogy lehetséges igaz és értékes képmutatás:

### Az oktatási intézmények vezetőinek konferenciája egy új ember szemszögéből...

Mint a tanácskozáson első alkalommal részt vevőnek fontos volt meg tapasztalnom, hogy kollégáim befogadóak, figyelnek egymásra, és összetartozó közösséget alkotnak. Kellemes tapasztalataim a jó együttműködés reményével ajándékoztak meg.

Egyházunk országos irodája oktatási és iskolai osztályának munkatársai körültekintően gondoskodtak arról, hogy a szűk két nap gazdag programja kellő lelki és szakmai feltöltődést nyújtson a jelenlévőknek.

Örülök, hogy betekintést nyerhettem az evangélikus megújulás stratégiájába, melynek továbbfejlesztésébe – a csoportmunkán keresztül – magam is bekapcsolódhattam. Érdeklődéssel olvastam és hallgattam az evangélikus nevelés és oktatás fejlesztési hangulatairól, illetve arról, hogy a tervek gyakorlati megvalósulása a színvonalas munkától és az evangélikus azonosságtudat hiteles közvetítésétől függ.

Geert Kimpennek a konferencián is elhangzott gondolatai egészen hazáig kísérték: „Minden ember, akivel találkozol, tanítómester, akinek üzenete van számodra, mint ahogyan te is üzenet vagy azok számára, akikkel találkozol.” Örülök, hogy része lehettem és lehetek ennek a közösségnek.

HEGYVÁRINÉ PAULÓ MÁRIA,  
a Rózsák terei kollégium igazgatója

adatának megtestesítője: Krisztus követője.

Mindezek után felemelő és bensőséges mozzanattal zárult a konferencia első napja: a Péterfy Sándor-díjat vehette át az ideit jutalmazott, Lassú Tamásné. A várpalotai Forrás Evan-

amikor a tanítványként az arcunkon kirajzolódó Krisztus-arcot hordjuk, felmutatva a világnak és szűkebb közösségeinknek.

ROZS-NAGY SZILVIA,  
az oktatási és iskolai osztály hittanreferense

## Továbbképzés a Szent Patrik-székesegyház árnyékában

Beszélgetés a bonyhádi gimnázium uniós ösztöndíjat nyert angoltanárával

▶ Futár Rajmundné huszonnyolc éve kezdte a pályát, húsz éve tanít angol nyelvet, tíz éve a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumban. Az intézmény a többi tantárgy mellett nagy figyelmet fordít az angol nyelv magas szintű oktatására is. A tanárnő kollégáival együtt a tanórák után korrepetálással, szakkörrel, klubbal várja a nyelvtudásukat fejleszteni vágyókat. A gimnázium a tehetséggondozás mellett is elkötelezett; saját *Csillagprogramjával* a motivált tanulókat egyéni haladását segíti, s e programból ő is részt vállal. Mindemellett az egyetlen angoltanárnak készülő, diplomájuk megszerzése előtt álló hallgatók mentoraként tanítási gyakorlatukat vezet. Októberben pedig két hetet tölthetett az Ír Köztársaság fővárosában, Dublinban.

– *Úgy tapasztalom, középiskolásokat tanítani annyi, mint folyamatosan szellemi készütségben élni.*

– Bizony, a tudásra éhes fiatalok elvárják, hogy kérdéseikre megfelelő mennyiségű és minőségű választ kapjanak. Nem könnyű megfelelni a kívánalmaknak, jó szakmai kondícióban kell lenni ahhoz, hogy a legtöbbet tudjuk nyújtani a továbbtanulásra készülő diákságnak.

– *Ez azt jelenti, hogy a tanár maga is folyamatosan tanul?*

– Pontosan. Csak úgy lehet jó teljesítményt nyújtani, ha az oktató is szüntelenül képezi magát; nemcsak karbantartja tudását, hanem fejleszti, bővíti is ismereteit.

– *Milyen módja van erre?*

– Nekünk, nyelvtanároknak is több lehetőség áll rendelkezésünkre iskolán belül és kívül egyaránt. Tanintézményünkben anyanyelvi lektorunk ad folyamatos impulzusokat, s mellette igénybe veszem az internetes kínálatot is. Bár ezek nagyszerűek, az anyanyelvi környezetet nem pótolják. Ezért is adtam be a pályázatomat külföldi továbbképzésre. Örömmel elnyertem egy európai uniós támogatást. Az *Egész életem át tartó tanulás program Comenius* alprogramja két hét írországi tartózkodást tett lehetővé számomra. Október második felében utaztam Dublinba.

– *Hogyan zajlik egy ilyen továbbképzés? Nagyon feszes napirendet kell elképzelniük?*

– A számunkra kidolgozott program három fő elemre épült. Az egyik a nyelvgyakorlás volt: nyelvi készségeink, nyelvismertünk fejlesztése volt a cél. A másik a módszertani frissítés, ami azt jelentette, hogy az idegen nyelvek elsajátításához szükséges alapkészségek mai igényeknek megfelelő elméleti és gyakorlati fogásai ismerkedtünk. A harmadik a kulturális-országismereti blokk volt, ami egyrészt prezentációkat, másrészt városismereti sétákat tartalmazott.

Rendkívül figyelmes, kreatív, új elméleti megközelítéssel dolgozó tanáregyéniségek vezették a tanfolyamot. A városról is sokkal többet tudtunk meg, mint egy átlagos turista, mert hihetetlenül tájékozott, bőséges ismereteket nyújtó idegenvezetővel jártuk az utcákat, tereket, épületeket.

– *A programban több ország pedagógusai is részt vettek. Sikeres volt a kapcsolatok kialakítása?*

– Őt, Németországból érkezett, nagyon jó felkészültségű középiskolai tanárnővel alkottunk egy csoportot. Ők szintén egyházi iskolák pedagógusai. Remek kapcsolatba kerültem velük; együtt mentünk színházba, irodalmi vonatkozású helyeket kerestünk fel, s egy egynapos túrára is benevezünk: megismertük a

Dublin közelében fekvő Glendalough és Kilkenny nevezetességeit.

A Krisztus-katedrális és a Szent Patrik-székesegyház méreteivel, békét árasztó hangulatával nyugodt le bennünket. A Trinity College (Szentháromság Főiskola) kollégiumai, fakultásai az egész várost behálózzák. Felejthetetlen élmény volt mindezeket látni, ahogyan megrendítő volt megtekinteni a Trinity College könyvtárában őrzött egyházi kincseket, Bibliákat, a Book of Kells – az írek egyik legfontosabb nemzeti ereklyéje, mintegy ezerkét száz éves kódex – pazarul díszített oldalait, azután a Liffey folyó partján álló szobrokat, melyek az éhen halt vagy épp az éhínség elől Amerikába emigrált ír ösöknek állítanak emléket. Egyszóval tartalmasá tettük a szervezett elfoglaltságok utáni időt.



Futár Rajmundné és Margaret Klotz

– *A nyelvgyakorlást bizonyára segítette a családnál való elhelyezés is.*

– Így igaz. Margaret Klotz volt a vendéglátónk. A nyugdíjas matematika-tanárnő kedvességét, vendégszeretetét, főztjét hárman élveztük: Ruth, a brazil utazásszervező, Paolo, az olasz nyugdíjas sebészorvos és én. Ruth és Paolo szintén az Emerald Cultural Institute tanulói voltak.

– *Tanárnő, miben áll a haszna egy ilyen továbbképzésnek?*

– A haszon többszörös. Német kollégáimmal rendszeresen levelezünk, még iskolai partnerkapcsolat kialakítása is felmerült. Margaret és az intézmény is szívesen áll rendelkezésemre bármilyen kérdésben. Tanítványaimmal, pedagógustársaimmal, illetve mindazokkal, akikkel szakmai kapcsolatban állok, igyekszem megosztani a látottakat, hasznosítani a tanultakat. Arra buzdítom mindegyiküket, hogy vegyenek részt a *Comenius* vagy az *Erasmus* program pályázataiban, mert az előttük kitárolt világ sokféle ismerettel fogja gyarapítani őket – és azzal a felismeréssel, hogy a személyes jelenlét elfogadhatóbb, megértőbbé, együttműködőbbé tesz bennünket.

V. GÁNSZLER BEÁTA

## A megkérdőjelezett élet

Tóth Árpád emlékezete

Nézem tőprengő arcát, a szemüvegén megcsilánló fényt, ahogyan könyvet szorongat a kezében. Olvasom életrajzát, és megdöbbenek: negyvenkét évét élt! A *Nyugat* nagy nemzedékének legtöbbjének korán elment, de közöttük is az 1886-ban született és 1928-ban meghalt *Tóth Árpád* volt a legfiatalabb távozó, te-le versek és fordítások terveivel.

Panaszos sorok bukna föl az emlékezetből: „Pénzt, egészséget és sikert / Másoknak, Uram, többet adtál...” És ami azóta beigazolódott: „Szelid dalom lenézi a garázdán / Káromkodó és nyers dalú jelen” Tóth Árpád belehullt a feledésbe, idei évfordulóját – százhuszonöt éve született – egy-két hetilap vette csak észre. De hát az előző esztendőben *Kosztolányi*t is alig hallottuk meg a gyűlölködő hangoskodásban. És új irodalomtörténetek látnak napvilágot, érintve a mai idők, némelyik rombolva az értékrendeket...

Mi marad meg az olvasóban, aki végiglapozza Tóth Árpád kötetait az 1913-ban megjelent első kötetétől, a *Hajnali szerenádtól*? A csüggedtség, fáradság és reménytelenség hangulata, a lassú leütések monoton ritmusa. Mintha összehangolná mondanivalóját halk szívverésével. Ahogyan beárnyékol mindent gyógyíthatatlan betegsége: a tüdőbaj. Rögtön az elején egy nagy verssel fölérő töredékekkel: „Tudom rekedten felzihál / A csontos rácsú furcsa kasban, / Mint őszi szélben csapkodó / Tépott függöny a bús lugásban... // A véredek dús ágogán / Roncsolt tudom rőt lomb a fán...”

Talán ha volna idejük az ítéseknek, és újból végigtekintenének az életmű fontosabb darabjain... Ha nyugodtan vitáznának... Vagy egyszerűen arról van szó, hogy ez a finom szövésű, törekeny szépségű líra nem kell az új évszadnak? Nem tudja hová tenni a költőt. Pedig a *Lélektől lélekig*, az *Esti sugárkoszorú*, a *Körúti hajnal*, a *Palace-ban* című versek bátrán kiállják a versenyt *Ady*, *Babits* vagy *Kosztolányi* remekeivel. Igaz, ők sokszor ragyognak a fényben, tartoznak valahová, így felejtésük soha nem végleges. Jaj annak, aki egyedül hadakozik, próbál feleletet megfogalmazni embertársainak.

Tóth Árpád pedig nagyon magányos volt; mindennapos halálfélelemmel sújtva, tele ki-

mondatlan titkokkal. Korán betemette a csönd; lehet, azt hitték, régen meghalt, csak valame-lyik hűséges barát küldte el a *Nyugatra* híres fordítását. (*Shelly Óda a nyugati szélhez* című költeménye – Babits szerint – a legszebb magyar vers.)

Korán elkészönt, ahogyan egyik kései üzenetében megírta: „Falon az inga lassú fénye villan, / Aludjunk vagy száz évet csöndben át... / Ágyam mellett elkatintom a villanyt. / Versek... bolondság... szép jó éjszakát!” A költő Isten elnémult, törött csellójának nevezte magát. Az is volt. De nekünk, ma élőknak adakozó barát, s nem lehetünk annyira pazarlók, hogy veszni hagyjuk sugárzó gondolatait, engedjük kihullni őt a magyar irodalomból. És a világ hangjából, hiszen Baudelaire-, Verlaine-, Goethe-, Milton-, Keatsfordításai ma is erősen élnek; *Rilke Archaikus Apolló-torzójának* felhívása pedig örök parancs: „Változtasd meg életed!”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

TÓTH ÁRPÁD

### Isten oltó-kése

Pénzt, egészséget és sikert  
Másoknak, Uram, többet adtál,  
Nem kezdék érte megse pert,  
És nem mondom, hogy adósom maradtál.

Nem én vagyok az első mostohád;  
Bordáim közt próbáid éles kését  
Megáldom, s mosolygom az ostobák  
Dühödt jaját és hiú mellverését.

Tudom és érzem, hogy szeretsz:  
Próbáid áldott oltó-kése bennem  
Téged szolgál, mert míg szívembe metsz,  
Új szépséget teremni sebez engem.

Összeszorítom ajkam, ha nehéz  
A kín, mert tudom, tied az én harcom,  
És győztes távolokba néz  
Könnyekkel szépült, orcád-fényű arcom.

## A hónap könyvnyereménye

Kedves Vásárlóink!  
Azok között, akik decemberben (1-jétől 23-áig) vásárolnak a Luther Kiadó könyvesboltjában, vagy ebben az időszakban küldik el megrendelésüket kiadónkhoz, kisorsoljuk az alábbi nyereményt:

### Első gyermek gospel karaoke DVD

A tizenhét dalt tartalmazó *Első gyermek gospel karaoke DVD* a Napraforgók gyermek-csapat közreműködésével készült, új szint hozza ezzel a hittanoktatásba és a gyermekmunkába. Szívvel ajánljuk táborokban, hittanórákon és otthon a családok számára – óvodásoktól a tinédzser korosztályig.

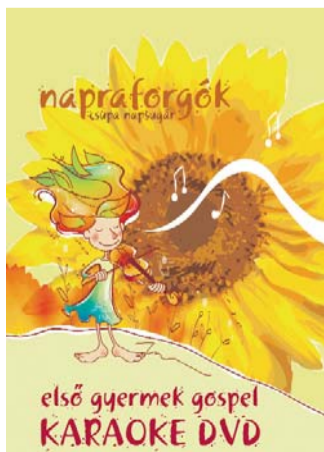
Extrák: daloló, karaoke angolul, videoklip, kisfilm, koncertfelvételek, akkordtáblázat, kották.

Gyermekdalok:

1. Fenn a mennyben
2. Csupa napsugár
3. Áldott legyen a mi Urunk
4. Nézd meg az évszakokat
5. Zsoltár gyermekhangra
6. Mi tesz bűntől tisztává?
7. Homokra házat
8. Isten egy jó Isten
9. Kicsiny kis fényemmel

10. Jézus szívedbe lát
11. Halleluja, áldd az Urat
12. Pillangó, ha lehetnék
13. Járom a zarándok útjait  
*Iffjúsági dalok*:  
1. Atyám, én imádlak  
2. Egy szív érettem dobogott  
3. Nékem olyan Istenem van  
4. Még ma

„Lendületes, fiatalos, gyerekeszerű, életszerű, kiváló ötlet, minőségi kivitelezés. Talán ezekkel a szavakkal jellemezhetem legjobban azt a kezde-



első gyermek gospel  
KARAOKE DVD

ményezést, amely minden bizsonnyal nem marad egymaga: a keresztyén gyermekkaraoke. Jó, hogy ezt a technika adta lehetőséget kipróbálhatják gyermekeink. Ez a jól használható

– pedagógiailag és lelkiileg is –, hasznos kiegészítő »tananyag« egyaránt alkalmazható nyári táborozásokon vagy akár a hittanórákon is» (*Hargita Péter* főiskolai tanár)

„A mai gyermekek énekelte-tesse nem egyszerű, hiszen kivesszt a mindennapokból az éneklés öröme. Ezzel a módszerrel lehet oldani a gyermekek gátlásait és megtapasztaltatni velük az Istent dicsőítő éneklés örömét. Ez a zenei anyag különösen is nagy segítség azoknak a pedagógusoknak, hittanoktatóknak, lelkeseknek, akik nem játszanak hangszereken, esetleg nincs biztos énekhangjuk.” (*Lenkeyné Teleki Mária* katechetikai előadó)

A szerencsés nyertes nevét az *Evangelikus Élet* január 15-ei számában közöljük.  
November könyvnyereményének sorsolásán *Baradits Szilárd* budapesti vásárlónknak kedvezett a szerencse. Gratulálunk a nyereményhez!

Cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 20/824-5518. Könyvesbolt: 1/411-0385. Fax: 1/486-1229. E-mail: [kiado@lutheran.hu](mailto:kiado@lutheran.hu). Honlap: [www.lutherkiado.hu](http://www.lutherkiado.hu).

## Cziffra György hagyatéka

Beszélgetés Isabelle Oehmichen-Bérczi zongoraművésszel

► **Isabelle Oehmichen-Bérczi francia zongoraművész, tanár, európai és tengerentúli hangversenyteremek állandó szereplője, a Párizsban székelő Francia-Magyar Zenei Egyesület (AMFH) művészeti igazgatója és a Budapesti Nemzetközi Nyári Kamarazenei Akadémia társigazgatója. 2006-ban *Primavera Trio* néven kamarazenei együttessel alapított, partnerei magyar művészek. Életcéljának tekint a tehetséges fiatal zongoristageneráció felkarolását, rendszeresen szervez mesterkurzusokat, részt vesz a Cziffra György Alapítvány munkájában. Az *Evangelikus Élet* számára adott exkluzív interjúja a Cziffra György születésének kilencvenedik évfordulója alkalmából közölt írásunkat (A zongoraművész, aki templomot épített, november 6.) egészíti ki.**

– Cziffra György már két évtizede nincs közöttünk. Európa zenei életében mit jelent ma a zongoraművész életműve?

– Cziffra nemcsak Európában, hanem az egész világon elismert művész volt, s napjainkban már a zene óriásaként tartják számon. Pályafutása megismételhetetlen, nagyon mélyről, a nincstelenségből indult. Már gyermekként megmutatkozott kivételes talentuma, kezdetben cirkuszban lépett fel, a nézők által kért dallamokra improvizált. A világ hangversenytermeibe rögzös út vezetett. Világhírű művészként sem pihent meg babérajain, a fiatal tehetségek megsegítésének szentelte életét. „Gyümölcséről ismerjük meg a fa” – idézhetem a Bibliát; Cziffra cselekedeteivel vívta ki a közönség és a tanítványok elismerését.

– Hogyan él tovább napjainkban Cziffra György szelleme öröksége?

– Rendkívül szerteágazó és szellemi hagyatéka. Lemezeit hallgatva magunk is részesei lehetünk a csodának, amellyel egykor elbűvölte hallgatóit. A Liszt-darabok interpretációjában megmaradt az izzig-vérig magyarnak, de a megszólaltatásuk módjában a huszáros lendület mellett megmutatkozik művészi érzékenysége is.

Az örökség tovább él a fiatalabb nemzedék lelkében. Az ifjú tehetségek nem felejtették el tanácsait, s többen közülük szoros kapcsolatot tartanak a Cziffra György Alapítvánnyal is. Szép feladatra vállalkoztam, amikor szeptember 25-ére megszerveztem az alapítvány korábbi díjnyertesek találkozóját. Az együttléte meggyőzött arról, hogy e nagy családban tovább él a magyar virtuóz szelleme, gondolkodásmódja.

– Beavatna a jövőre vonatkozó, az alapítványt érintő elképzelésekbe is?

– Természetesen nekünk is haladni kell a korról. *Isabelle* és *Cosima*, Cziffra két unokája – a fiatalon elhunyt ifj. Cziffra György gyermekei – az alapítvány megújításán dolgoznak. Szerencsére számos önkéntes adományozó támogatja a szervezetet, de a szerteágazó kapcsolatok és érdekek miatt az alapítvány egy nehezen kormányozható hajóra hasonlít leginkább.

– Asszonyom, Ön a közelmúltban Budapesten adott hangversenyt. E koncert az alapítvány és a magyar főváros kapcsolatait is erősítette?

– Rendszeresen játszom Magyarországon, és Budapesten egy kamarazenei nyári egyetemet is vezetek. Mint az alapítvány 1993. évi díjazottja nap mint nap tapasztalom, hogy Magyarországon



A megújulás egyik állomása a híres pianista kilencvenedik születésnapjára s Liszt születésének kétszázadik évfordulója november 4–6. között szervezett *SenLiszt* fesztivál volt. Ez elnevezésű színhely, *Senlis*, az alapítvány székhelyül szolgáló város és Liszt nevéből ötvöztük, megálmodója – Isabelle és Cosima mellett – *Yves Henry* zongoraművész volt. A fesztivál igényes programmal tisztelt meg a zeneszerző és művei egyik legkiválóbb előadójanak emléke előtt.

– Az elmondottak az alapítvány és *Senlis* városának felhőtlen együttműködését bizonyítják!

– Az együttműködési hajlandóság időszakonként változott. Szerencsére a jelenleg hivatalban lévő polgármester, *Pascale Loiseleur* asszony egyre jobban érdeklődik az alapítvány iránt. De ne felejtjük el a múltat: egykor Cziffra György és felesége, *Soleilka André Malraux-nak, de Gaulle* tábornok miniszterének tanácsára vásárolta meg és restauráltatta a város központjában álló romos *Saint-Frambourg* királyi kápolnát. Ezzel a grand seigneur (grand seigneur = bőkezű, nagyvonalú férfi – a szerk.) gesztussal elévülhetetlen szolgálatot tettek *Senlis*nek. A francia történelem egykori dicső színhelye mára zárándokhelyé vált, s a város vezetői és polgárai is profitálnak az örökségből. *Senlis* városa és Oise megye egyébként egyaránt támogatja az alapítványt: értékes számunkra e segítség, de semmiképpen sem fedezi a szervezet működésének éves költségeit.

a Cziffra-alapítvány neve jól cseng zenei körökben.

Itt kell megemlítenem, hogy magunk is keressük a kapcsolatokat, például szoros együttműködést alakítottunk ki a budapesti Ferenczy György Alapítvánnyal. Már a névválasztás is fontos kapocs számunkra: *Ferenczy György* egykor tanította Cziffra Györgyöt, s különleges egyéniségével, tudásával életre szóló élményt adott a művészeknek. A szervezetet – amely a Chopin Társaságok Nemzetközi Szövetségében is fontos munkát végez – *Havasiné Darska Izabella* alapította, s kiemelt célja a fiatal tehetségek felkutatása és felkarolása. Az együttműködés keretében meghívjuk egymás művészeit, a versenyek zsűri-jében is részt vesznek mindkét alapítvány szakemberei.

– A beszélgetés közben mindenütt magyar vonatkozások bukkannak fel. Az Isabelle Oehmichen-Bérczi név is magyar családi kapcsolatokra vall.

– Valóban, férjem, *Vincent Bérczi* magyar származású. Édesapja, *Bérczi Tibor* a magyar animációs film úttörője. *Németh Nándorral* 1940-ben forgatták *Aqua Vitae* címmel az első magyar amatőr bábfilm, amelynek másolata a közelmúltban került elő. Apósomnak egy *Mindszenty József* hercegprímásról készített filmje miatt kellett elhagynia az országot. Férjem is örökölte édesapja érdeklődését, jelenleg a Francia Televízióban dolgozik. Magyarországszeretemet nekik köszönhetem.

■ CSERMÁK ZOLTÁN

## Csipeszek a ruhamezőben

Öt gyerekkel sok öröm és sok mosás jár együtt. Szinte nincs is nap, hogy ne kellene legalább valamilyen kisebb ruhácskát kiterítenem. Így hát az egyik dolog, amely biztosan szemem elé kerül naponta a tárgyak közül, a csipesz. Jó nagy kosárnyi csipeszem van. Akad közöttük egész régi is, amit még a nagymama vett valamikor Kelet-Németországban. Vanak az első pelenkaszárítónkról megmaradt tizenöt éves csíptetők, ekkor-akkor itt-ott vettek, és... Nos, hát van

szeket. Jópofa állatkák, díszes kis ajándékkísérők készültek azon a délutánon. Csak arra nem számítottam, hogy a hittanosok egy része nekem is ajándékoz majd ilyen. Mit csináljak velük? Égen-földön nem fér el annyi kis műtűr, amennyit egy kisgyerekes anya kap, hát még ha a hit-tancsoportja is csatlakozik az ajándékozókhoz!

A csipeszek felkerültek a szárítóra, és Dóri-csipesz, Eszter-csipesz, Peti-csipesz, Ági-csipesz lett belőlük.

Ám az igazi nagy „robbanás” csak ezután következett be. A gyerektábor volt az oka, mint annyi mindennek az életünkben. A bibliai történetek, éneklések és sportversenyek között mindenféle tréfás feladatot is adunk a gyerekeknek. A lurkók nagyon szeretnek különböző tárgyakat gyűjteni, a falu népe meg élvezi vidám lármájukat. Megkeresték már a falu legnagyobb gumicsizmáját, esernyőjét, a legrégebbi vasalót, telefont, a legkisebb zoknit stb. Idén a legtöbbször csipeszt kellett összeszedniük megadott idő alatt. Rohantak, kuncsorogtak, gyűjtögettek, folyt róluk a víz, a faluban az emberek meg nevettek.

– Csipeszt? Persze hogy adok, vigyék csak! És aztán nyerjen a ti csapatotok!

Jókora kupac összegyűlt. Számoltunk, ők éljeneztek meg pfujoltak, ahogy az szokás. Aztán amikor vissza lehetett volna vinni a holmikat, csak széttárták a karjukat.

– Fogalmunk sincs, melyik kié is volt. Meg amúgy is azt mondták, nekünk adják.

A csipeszek tehát maradtak.

Véget ért a tábor, és én ott maradtam az udvar közepén a kis kupaccal. Nem kevés csipesz. A környékről valószínűleg mindenki adott. Csak álltam csendben, és automatikusan feltört belőlem az imádság.

– Áldd meg, Istenem, ezt a sok embert! Kicsiket és nagyokat. Szomszédokat, ismerősöket és ismeretleneket. Mindenkit, aki csipeszt adott ezeknek a gyerekeknek. Aki örült az örömüknek, aki segíteni akart nekik. Aki segíteni akart nekünk. A te ügvednek. Aki a szíve mélyén szeretne a tied lenni, csak valahogy talán nehezen indul el. Talán nem érzi rá méltónak magát, vagy nem találja még a helyét. Talán mi nem tudunk jól közvetíteni. Bocsáss meg érte, és segíts, igen, segíts őket a te közelbe jutni!

Csak álltam a csipeszek fölött a csendben. A lebontott tábor romos udvarán, és állok sokszor ma is a teregetőkosár fölött. A kezemben egy-egy csipesz – egy-egy élet, aki valahogyan éppen most, éppen itt él a közelemben, akiért megtehetek legalább annyit, hogy imádkozom érte.

■ FÜLLER TÍMEA



FOTÓ: FÜLLER MIHALY

néhány, khm... nem is tudom, honnan került.

Az első „került” csipeszek útját még követtem. Vera barátnőm szegény mindig éppen akkor futott be hozzánk egy kis tereferére, amikor teregettem. Biciklivel közlekedett, és a bő szárú nadrág volt éppen a divat, így ahányszor kerékpárra ült, minden alkalommal megcsipeszelte a ruháját, hogy ne legyen olajfoltos a láncától. A csipeszeket meg rendre nálam felejtette. Kiténtek a sorból, hamar észrevettem és lelkiismeretesen félretettem őket, de ő csak legyintett:

– Ugyan, hadd maradjanak! Legalább amikor meglátod őket, mindig imádkozol értem egy kicsit.

És így is lett. Vera sárga csipeszei rövid gyakorlás után automatikusan imádságra indítottak. Hát így kezdődött.

A következő idegen csipeszek egy gyerekfoglalkozás után maradtak rám. A bibliai történet után barkácsolgattunk a lurkókkal. Festettük, dekoráltuk, ragasztottuk a csipe-

Békés teregetéseim alkalmával legalább biztosan nem felejtettem el egy-egy fohászt az ég felé küldeni értük.

Kórusvezetőként is kaptam néhány csipeszt. Szinte minden szabadtéri éneklés után. Bár a darabokat általában már fejből tudom, mire fellépünk, mégis félelmetes és mulatságos egy olyan karvezető, akinek a szél szanaszét röppenti a kottáit. Szóval a kavardás ellen már „felcsipeszelt” néhány ismerős. Legutóbb Tercsi, aki amúgy is az egész világot úgy kezeli, mint egy jószágos nagymama a rakoncátlan unokáját.

– Majd én rendbe rakom neked ezt a kottatartót – mondta nevetve. – Nem fog itt röpködni mindened világ csúfjára.

(Mindenem röpködött?! Én azt hittem, csak a kottáim!)

És erős nagy csipeszekkel kipreparálta a kottatartómat. De hát az éneklés is, mint a szó, elszáll, a csipesz meg megmarad. És kikerül a szárítóra – Tercsi-csipesznek keresztelve –, teregetős imáim számát növelve.

## Olyan jó, hogy várnak...

Mindig útba ejtem a nagyszüleimet, ha hazalátogatok a családomhoz. Ha váratlanul topanok be, magamra vessek, mert akkor zárt ajtó fogad, kereshetem buzdón a tudcsomat; a legtöbbször azonban tudják, hogy megyek, ezért nyitott kaput talállok. Már messziről látom ezt, hiszen a nagykapu mindkét szárnya szélesre tárva hirdeti: itt valakit nagyon várnak. Olyankor mindig átforrósítja a szívemet valami különös érzés, és mosolyogva lépek be a házba, mert nagyon jó így megérkezni...

Legutóbbi látogatásom után egyszer csak azon kaptam magam, hogy miközben ezen tűnődöm, egyik kedves énekeket dúdolgatom: „Jer, tárjunk ajtót még ma mind! / A legnagyobb király van itt, / Kit Úrnak vall a föld s az ég, / De mint Megváltó jó közénk, / Hogy hozzon békét, életet...”

Hát igen, az egyházi esztendő mostani szakasza valami hasonló élményt kínál, mint amire nagyszüleim nagykapuja tanított. Az adventi napok múlása azt jelzi, hogy egyre kö-

zelebb a karácsony, azaz az Úr Jézus jön, itt az ideje szélesre tárni életünkben a kapukat. Számíthatunk érkezésére, közeledésére s a vele érkező ünnep mély üzenetére, ezért – ha eddig

nem tettük – most már sürgősen neki kellene látnunk a lelki előkészületeknek, hogy kitért szívvel fogadjassuk az Érkezőt...

■ HULEJ ENIKŐ



SZABÉDI LÁSZLÓ

## Minek örülök

Mért búslakodnám? Annak örülök, amit az Isten lenni adott.

Hogy széles mezőkön száz sugár sűrög, s én látom a színt, a fényt, a napot.

Hallom a hangot, mit százezer madaracska csicsereg boldogan, csókra csalogatva.

Érzem a barna föld részegítő illatát, s hogy idegeimen az élet csap át.

Karomat kitárom, féktelenül füttyülök, vidáman vallom: íme, vagyok!

Mért búslakodnám? Annak örülök, amit az Isten lenni adott.



## HETI ÚTRAVALÓ

„Építetek utat a pusztában az Úrnak! Az Úr jön hatalommal!” (Ézs 40,3.10)



Advent harmadik hetében az Útmutató reggeli s heti igéiben Isten mennyei s földi hírnökeinek örömmüzenetét találjuk. Heti igénkben az

Ószövetség evangélistája Isten mennyei küldöttének kiáltását hallja (3. v.); ő pedig Jézus adventjét hirdeti, aki „mint pásztor, úgy legelteti nyáját” (11. v.). Keresztelő János is Krisztus hírnöke, útkészítője. „Isten valamennyi ígérete Jézus Krisztusban lett igenné, és általa lett ámné Isten dicsőségére.” (2Kor 1,20; LK) „Íme, a mi Urunk, akit mindannyian várunk, ő meg szabadít minket, alleluja.” (GyLK 727) De a börtönbe vetett János az ítélőbíró várta, ezért kérdezte: „Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?” Követi saját szemükkel, fülükkel érzékelhették: Isten irgalma megelőzi az ítéletet. Jézus által „szegényeknek hirdettetik az evangélium, és boldog, aki nem botránkozik meg énbennem” (Mt 11,3.5.6). Luther szerint: „Csak egy örömhír van; az, hogy Krisztus megfizetett bűneinkért, és szenvedésével megváltott az örök haláltól. Az Ő országa és tiszte az, hogy a szegényeknek az evangéliomot hirdesse. Ezekhez jött.” Figyelmeztetése nekünk szól: „Vigyázzatok, hogy meg ne tévesszen valaki titeket!” (Mt 24,4) Isten titkainak sáfárai, az örök evangélium üzenetének mindenkor továbbadói felett az Úr fog ítélkezni. Jézus nem ítélte el Jánost kérdése miatt; mi se ítélkezünk Krisztus szolgái felett, mert ő majd „nyilvánvalóvá teszi a szívek számdékeit, és akkor mindenki Istentől kapja meg a dicséretet” (1Kor 4,5). Az előfutár ugyanazt hirdette, mint majd Ura: „Térjete meg, mert elközéltett a mennyek országa!” (Mt 4,17) Továbbá: „Teremjete meg, mert elközéltett a mennyek országa!” Az adventi hírnök „mellék”-nevét fő szolgálatáról kapta: „Én vízzel keresztellek titeket, hogy megtérjete, de aki utánam jön (...) Szentlélekkel és tűzzel keresztel titeket.” (Mt 3,2.8.11) Jézus a két testvér példázata kapcsán János szolgálatára is utalt; s mi is tetteinkkel tegyünk tanúságot hitünkéről és Atyánk iránti engedelmisségünkről! „Mert eljött hozzátok János az igazság útján, de nem hittetek neki...” (Mt 21,32; s lásd Mt 7,21) Ki Keresztelő János Jézus értékelése szerint? Ő prófétánál is nagyobb, s asszonytól születettek között a legnagyobb. „És ha akarjátok, fogadjátok el, ő illés, aki eljövendő volt.” (Mt 11,14) Isten követének földi sorsa végül azonos volt azével, akit megkeresztelt s így ismert fel: „Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét!” (Jn 1,29) Ura kivégzésének oka három nyelven olvasható a keresztre tett feliraton: „A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA.” (Jn 19,19) Hét nappal szenteste előtt mindig felcsendülnek Isten mennyei hírnökének e köszöntő szavai: „Üdvözlégy, kegyelmebe fogadott, az Úr veled van!” S Gábor, az Úr angyala e jó hírének mi is örülhetünk: „Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál az Istennél! Íme, fogansz méhedben, és fiút szülsz, akit nevez Jézusnak.” (Lk 1,28.30.31) Kérjük mi is a Magasságos Fiát: „Adventi csendben téged várunk. / Jöjj, Urunk Jézus, maradj nálunk!” (EÉ 148,1–3)

■ GARAI ANDRÁS

## PALACKPOSTA

## Jónás adventje

Néhány héttel ezelőtt Jónás történetét játszottuk el egy bibliodráma keretében a csömöri ifjúsággal. A fiatalok saját maguknak kerestek szerepeket. Akadt Jónásunk és cethalunk, került a hajóra kapitány és fedélzetet súroló matróz, de nem hiányoztak a ninivei király körül ügyeskedő főurak sem, sőt még a város utcáján kószáló szarvasmarhánk is volt. No és persze valaki, aki az Úr hangját volt hivatott eljátszani. Az első jelenet természetesen mindjárt vele indult, amikor megszólította a neki hátul álló Jónást.

Meg kell vallani, kicsit döcögösen indult ketjük kapcsolata. Nem látták egymást, szinte semmilyen összekötő kapocs nem volt közöttük, s ez így is maradt, mígnem két jelenettel később valami megváltozott. A cethalban ülő Jónás őszinte beszélgetésbe keveredett az Úrral, akinek hangjában igazi együttérzés és biztatás volt érezhető, bár még most sem látták egymást, hiszen Jónás épp egy vastag pokróc alatt gubbasztott a sötétben. Végül Jónás megérkezett a városba, ahol hirdetni kellett az Úr üzenetét. És ekkor történt valami: az Úr és Jónás egymás mellett vonult be a városba. Az Úr Jónás vállára tette a kezét, fülébe súgva adta szájába a szavakat. Jónásunk láthatóan megnyugodott, tudván, hogy nem egyedül kell helytállnia a szerepben, hanem ott áll mögötte valaki, akire számíthat, akire támaszkodhat.

Ezek a spontán módon megformált szerepek advent és karácsony csodáját hozták közel hozzám. A cethalban gubbasztó engedetlen próféta bűnvallása és várakozása, az Úr – az engedetlenség ellenére – szerető és megbocsátó hangja, mely továbbra is hangsúlyozta: „Jónás, tervem van veled!” És végül az a mindent átíró gesztus, amellyel közel lépett emberéhez, kezét a vállára tette, hangjával biztatta, üzene-

tét a fülébe súgta. Mert ő is láthatóan akkor került igazán szerepébe, amikor létrejött az eleven kapcsolat közte és a próféta között.

Úgy hiszem, ugyanez történt az első karácsonyon is. A láthatatlan és akkor már évszázadok óta hallgató Isten kilépett világtól látszólag elkülönült szerepéből, és belépett a világba. Egészen közel jött hozzánk, emberekhez, de nem azért, hogy pusztulással sújtsa bennünket, hanem éppen hogy szabadulást hozzon számunkra, akik élünk tünettünk, de lehet, hogy közben élve el voltunk temetve, mint Jónás.

Vajon hasonlít-e a mi adventünk az övére? Vajon várjuk-e olyan őszintén az Isten szabaddítását, ahogyan csak ő várhatta? Vajon átéljük-e, hogy Isten szeretné kezét ilyen természetes módon a mi vállunkra – és Ninive lakóinak vállára – is odatenni, és életünket helyes irányba állítani? Legyen adventünk Jónás adventje és a niniveiek adventje, akikhez az Úr személyesen jött el! Isten őszintén ezt szeretné.

■ GYÖRI GÁBOR DÁVID



## Névjegy:

## Györi Gábor Dávid

Lelkészcsaládból származom, de kanyargós volt az utam, míg Isten személyesen szolgálatára hívott, és a teológiára mentem. Feleségemmel és kislányommal Nagytarcsán lakom, lelki otthonunk Pestszentlőrinc. Gyakorlati évetem a csömöri gyülekezetben töltöm, emellett részt veszek az Evangelikus Rádiómisszió szolgálatában Cinkotán. Örök lakásunk az Isten országában van.

## OSZTOZÓ

## Lutheránia, Bach, Mókus

A főváros gazdag adventi kínálatából ezúttal két programot emelünk ki. December 16-án, pénteken délután 4 órától a *Pénzügyőr Zenekar* ad ingyenes koncertet a Szent István-bazilikában. Trombitán *Martincsák Ádám* és *Wagner Péter*, fuvolán *Molnár Balázs*, orgonán *Nagy Gábor* játszik. A műsoron olyan ismert művek sze-

*Bach* hatrészes *Karácsonyi oratóriumának* az ünnep első három napjára írt tételeit hallhatod. Mivel a *Lutheránia* eredeti német nyelven éneklő művet, érdemes előtte felkeresni a <http://lutherania.lutheran.hu/texts.html> oldalt, ahonnan a kétnyelvű szöveggel is letöltheted. Ha pedig nem tudsz ott lenni az egyházzenei áhítaton, minden-

Játszhat ő népzenei vagy klasszikus, pop- vagy dzsesszdallamokat, biztos lehetsz benne, hogy nemcsak tiszta melódiákat, hanem gondolkodnivalót is kapsz tőle. A világszenei kategóriában 2010-ben Fonogram-díjjal elismert muzsikusi lesz a december 18-ai adventi dzsesszistentisztelet szolgálattevőinek egyike: 18 órától a budapest-fasori evangélikus templomban játszik együtt zenésztársaival: *Nagy Jánossal* és *Mogyoró Kornéllal*. Az est minden bizonnyal nemcsak zenei, hanem spirituális csemegét is kínál a ködös-borongós adventben.

Borúra derű, vagyis hogyan lehet felvenni a harcot a gyilkos kórral a humor segítségével? Ezt tudhatod meg az *50/50 (Fifti-fifti)* című amerikai filmből. Az alkotás főhőse, *Adam (Joseph Gordon-Lewitt)* huszonhét éves fiatalember, aki egy rádiónál dolgozik. Néha ugyan összezördül a barátnőjével, de alapvetően elégedett az életével. Minden megváltozik azonban, amikor egy orvosi rutinellenőrzés során kiderül, hogy rákos. A kezdeti sokk után úgy dönt: felveszi a harcot a kórral. Segítségére van ebben legjobb barátja és a terapeutája. Így lesz *Jonathan Levine* drámájából kagcagató vígjáték, összességében pedig egy elgondolkodtató és felejthetetlen élettörténet.

■ JENŐ



Jelenet az 50/50 című filmből

repelnek, mint például *Charpentier Te Deuma*, *Händel Messiásából* a *Halleluja-kórus*, valamint *Albioni Adagiója*, de felcsendül a *Csendes éj* is.

December 18-án, vasárnap 18 órától ugyancsak az V. kerületben, a Deák téri evangélikus templomban lesz a *Lutheránia* következő szolgálata. Ezúttal *Johann Sebastian*

féleképpen szerezd be a művet cédén, vagy hallgasd meg az ünnepre közeledve a *YouTube* segítségével! Semmi kétség: *Bach* zenéjén keresztül is maga a karácsonyi örömet szerző Úr szól hozzád.

A gyakran csak *Mókusként* emlegetett *Szirtes Edina* 2002-ben kapott diplomát hegedűművész-művésztanár szakon.

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

## Ünnepváró anziksz

► Gyermekkorunk kedvencei: hangulatok, csengő szavak, illatok, színek, fények, minden, ami számunkra mindig is advent, karácsony „kísérője” marad... Áldott ünnepeket!  
– A gyermek- és ifjúsági osztály (GYIO) munkatársai

## Szétszotva több

Gondolkoztatok-e már azon, mi is az ajándék? Mondok egy példát. Tavasszal a vadgesztenyefák ágai sok-sok gyertyavirágot gyújtanak, egészen olyanokká válnak, mint egy óriási karácsonyfa. Ősre ezekből a virágokból kialakul a fa tüskés burokkal ellátott termése. Amikor a vadgesztenye földre pottyant, a zöld burok szétpattan, és mint egy apró lovag a páncéljából, előugrik a barna, fényes tekintetű gesztenye. Ebből aztán, szemet, szájat faragva neki, gyufaszál se-

gítségével lehet embert, állatot formálni; tüskés zöld burkát felhasználva még sündisznót is készíthetsz belőle.

Talpán áll már a gyerek gesztenye, szímatolva indul táplálékát keresni a sündisznó – de ez így még mindig nem ajándék. Mert ajándék akkor válik belőle, ha valakire gondolsz, amikor készíted, és elképzeled, hogy mekkora meglepetést fogsz vele okozni. Aki nek átadod, összecsapja a kezét, csodálkozva nézi, mi is lett ebből az egyszerű gesztenyéből.

A gesztenye maga is büszkén ragyog, szebb lesz a fénye a nagy megtiszteltetéstől, hiszen már igazi ajándék lett belőle.

Mert az igazi ajándékhoz a te szándékod kell, a készülődés, az, hogy ki akarsz fejteni a szereteted. És akkor a legkisebb dolog is a világ legnagyobb kincsévé válik, hiszen te adtad valakinek, és ettől lesz igazán értékes, amiből csak egyetlen darab van a földkerekségen.

Forrás: *Kozma László: Karácsony üzenete*

## Gyerekszaj arról, hogy mi a szeretet

„Amikor nagyinak begyulladtak az ízületei, nem tudott már előrehajolni, hogy kifesthesse a lábán a körmeit. Most mindig a nagypapa festi a nagy körmeit, pedig neki is ízületi gyulladása van. Ez a szeretet.” (Rebeka, 8 éves)

„A szeretet az, amikor anyu kávéát főz apának, de belekortyol, mielőtt odaadná neki, csak a biztonság kedvéért, hogy ellenőrizze, hogy biztosan finom-e.” (Dani, 7 éves)

„A zongoravizsgámon egyedül voltam a színpadon, és nagyon féltem. Odanéztem a közönségre, és apu ott mosolygott és integetett. Csak ő mosolygott. Ezután már nem féltem.” (Csilla, 8 éves)

„Szeretet az, ami megnevetett, amikor fáradt vagy.” (Teri, 4 éves)

„A szeretet az, ami karácsonkor a szobában van. Ha egy pillanatra abbahagyod az ajándékok kicsomagolását, akkor lehet meghallani.” (Robi, 7 éves)

„A szeretet az, amikor anyu a legfinomabb csirkehúst odaadja apunak.” (Eszter, 5 éves)

## Áldás Varga Gyöngyi Áldáskönyvéből

Adja meg neked a kegyelmes Isten, hogy teljes szívvel hidd:

Ő egy gyermekben jött közel hozzád, s te is közel lehetsz hozzá mindig gyermeklelkű egyszerűségben, tiszta, szép örömeiben, hűséget próbáló kötődésben

bizalomból formálódó közösségben közel lehetsz hozzá szenvedések, próbák óráján, amikor tanulgatod a csöndet, jóságból sarjadó mosolyokban s az emberséges szeretetben.

Végtelen szeretetéből tekintsen rád a magas égből, tekintsen rád emberke arcáról – és ajándékozzon meg az igazi Ünnepel.



Advent lángjai – Dobák Dóra *aszódi evangélikus gimnazista rajza a gyermek- és ifjúsági osztály tavalyi, Adventi várakozás, karácsony ünnepe címmel meghirdetett rajz- és imádságlágyázatára érkezett*

## Együtt várni

Az édesanya meggyújtja az első gyertyát az adventi koszorún. Gyermek a gyertyafénybe néz.

– Miért kell olyan sokáig a gyermek Jézusra várni? – kérdezi. – A negyedik gyertya kiblobbanásig?

– Minden szépre várni kell többnyire – feleli az anya. – A szépnek idő kell a növekedéséhez. Például amíg egy gyer-

mek megszületik. Abban az időben az emberek sokáig vártak a gyermek Jézus megszületésére. Mikor jön már végre? – kérdezték. Mária, az édesanya is több hónapig várt, míg világra hozta.

– Rám is olyan sokáig kellett várni? – kérdezi a gyermek.

– Igen, természetesen. – Ezért is lettem akkor

olyan szép neked, és annak örültél?

– Nagyon örültem! – mondja anya.

A gyermek a gyertyalángba tekint:

– Együtt várni nem is olyan rossz.

Lene Mayer-Skumanz  
Forrás: Kovács Tibor – Szathmáry Sándor: Szeretnaplár





# Hogyan sütötték a kenyeret a bibliai időkben?

## 1. Sütés forró hamuban

A lapos tésztát (palacsinta formájú) vagy a tüzesre hevített kőre tették, s rá forró hamut szórta, vagy pedig két rakás forró hamu között helyezték el. Az így sült kenyér sötét volt, és azonnal el kellett fogyasztani. Ilyen forró sült pogácsát (a) evett Illés (1Kir 19,6), s ilyet kaptak a tanítványok is az Údvözítőtől (Jn 21,9,13).

## 2. Sütőlap

A sütőlap (a) kovácsoltvasból készített kerek tál volt. A sütőlapot kövekre helyezték, és ágakból (b), hulladékfából (rőzse) tüzet raktak alá. A sütőlapot 3Móz 2,5 és Ez 4,3 vasserpenyőnek nevezi. A sütőlap mögött fa tésztástál (c), azaz „sütőteknő” (5Móz 28,5) látható.

## 3. Sütőkemence

A sütőkemence ezen formája égetett

agyagból készített cylinder. Alul nyílás van (a) a léghuzat biztosítására. Felső szélé kissé befelé hajló (b), hogy a kenyeret sütő háziasszony könnyebben ragaszthassa rá (fala belső oldalára) a meggyűrt tésztamasszát. Mellette fából vagy agyagból készített teknő (c), melynek tején formálhatták a tésztát.

## 4. Sütőkemence

Külön rekesze volt a tűz (a) számára is. Felül a sütőlap. Sütőjének teteje kupola alakú, bolthajtászerű kialakítással, a felső sütőrészben elől nyílás (c) a kenyerek behelyezésére. A sütőkemence mellett kerek kenyér látható (d).

► Forrás: *Presbiter – a Magyar Református Presbiteri Szövetség lapja (2011. július–augusztus)*



## Istentiszteleti rend • 2011. december 11.

Advent 3. vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: 1Kor 4,1–5; Ézs 40,1–8(9–11). Alapige: Lk 3,15–18. Énekek: 140., 136.

**I., Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. dr. László Virgil; **II., Hűvösvölgyi út 193., Felső** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10.; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidélisz Gábor; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; du. 6. (istentisztelet templombemutató meditációval); **VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, kétnyelvű család) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; **IX., Haller u. 19–21., I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; du. 6. (vespera) Bolba Márta, liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Schulek Mátyás; **Egyetemi és főiskolai gyülekezet, XI. Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (úrv., Tamás-mise); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Fekete Gy. Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. Kovács Áron; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Deák László; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Deák László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (családi) dr. Lackné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

# Bázel reformátorai

► **Luther Márton tanai Svájcban is gyorsan terjedtek. Az 1520-as években a német ajkú svájci városok nagy része csatlakozott a hitújításhoz (Zürich 1522/23, Bern és Glarus 1528, St. Gallen, Schaffhausen, Appenzell és Bázel 1529). Az alábbi sorokkal Bázel neves reformátoraira, a négyszázhetven évvel ezelőtt elhunyt Johannes Oekolampad-ra (1482–1531), illetve a negy-száznyolcvan éve elhunyt Simon Grynaeusra (1494/5–1541) emlékezünk.**

Johannes Oekolampad (*Oekolampadius, eredeti nevén Hausschein*) 1482-ben Weinsbergben (Rajnai Palotagrófság) született. Atyja jogi pályára szánta (miként Luthert is az édesapja). Tanulmányait Tübingenben, Stuttgartban, Bolognában folytatta, majd a heidelbergi egyetem teológiai fakultásán fejezte be. Rövid weinsbergi papskodás után Stuttgartban – *Johannes Reuchlin* (1455–1522) szárnyai alatt – a Biblia eredeti nyelveivel (héber, görög) ismerkedett. 1515-ben Bázelben találjuk, ahol szoros kapcsolatba került a humanistafejedelemmel, *Erasmus-szal* (1469–1536). Azontúl, hogy bá-báskodott a híres 1516-os görög nyelvű *Újszövetség* kiadásánál, teológiai doktorátust szerzett. Ezután dómprédikátor Augsburgban, majd a világ zaja elől a Dachau melletti altomünsteri bencés kolostorba vonult vissza.

A magány éve alatt Luther korai reformirataival ismerkedett, melyek igen nagy hatást gyakoroltak rá. 1522-ben végleg visszatért Bázelbe, ahol az egyetemi oktatás mellett a Szent Márton-templom prédikátora, 1525-től pedig plébánosa lett. Az eltelt esztendő alatt Erasmus mit sem változott, a kezdetben szemlélődő erasmista Oekolampad azonban időközben meggyőződéses Róma-ellenes prédikátorrá vált. 1525 novemberétől a saját maga által összeállított liturgia szerint tartotta az istentiszteleteket, melyeken a Zwingli-féle emlékvacsorát szerinti osztott úrvacsorát.

A bázei polgárság reformáció melletti elszántsága többek között heves kép- és műkincsrombolás formájában nyilvánult meg (1528 nagypénteken, illetve 1529 februárjában), amelytől Oekolampad kez-

detben elhatárolódott. A reformáció 1529. tavaszi bevezetését követően Zwingli jobbán részt vett a híres marburgi kollokviumon (1529. október 1–4.), ahol végképp nyilvánvalóvá vált, hogy a lutheri és a helvét úrvacsoratan nem hozható közös nevezőre. Ugyanezen év krónikájához tartozik még házasságkötése *Wibrandis Rosenblatt-tal* (1504–1564), akitől három gyermeke született. A korán özvegyé lett Rosenblatt asszony a későbbiekben még további két jeles reformátor (*Wolfgang Capito* és *Martin Bucer*) felesége lett.

Oekolampad élete utolsó éveiben mint a bázei reformált egyház vezetője (Antistes) zsinatokat szervezett, hogy mielőbb lefektessék az egységes újhitű egyházat (katekizmust) és rendet. Érdekes módon mindössze néhány héttel élte túl



Johannes Oekolampad

Simon Grynaeus

reformátor barátját, a második kapeli ütközetben (1531. október) elhunyt Zwinglit.

Oekolampad művét Simon Grynaeus folytatta, akit a reformáció bevezetését követően (1529. május 8.) ő hívott meg professzornak Heidelbergből Bázelbe. A felnémet sváb földművescsaládból származó Grynaeus a híres pforzheimi városi iskolában és a bécsi egyetemen szerzett humanista műveltséget. Nagy ívű pályája elején (1521–1523) a budai Nagyboldogasszony-templom (a mai Mátyás-templom) egykori híres iskolájának rektora volt. Rövid wittenbergi tartózkodás után a heidelbergi egyetem artisztikus karára kapott meghívást, hogy legyen a klasszikus nyelvek (görög, latin) tanára.

Az 1536 januárjában Bázelben megtartott zsinaton aktív közreműködésével megszületett az *I. helvét hitvallás*, melynek Bullinger-féle, jóval későbbi II. változatát (1562) a magyar reformátusság elei a nevezetes 1567-es debreceni zsinaton fogadták el. *Kálvin*, *Bucer* és *Capito* mellett Grynaeus a német ajkú svájciakat egyetlen képviselőjeként vett részt a wormsi vallási tárgyaláson (1540–41). Oekolampadhoz hasonlóan a negyvenes éveiben hunyt el 1541. augusztus 1-jén mint a bázei egyetem rektora.

Bázel városa méltóképpen őrzi reformátorai emléket. A székesegyház kerengőjében hamar rátalálhatunk az 1542-ben emelt, szárnyas oltár formátumú, úgynevezett „reformátorok táblájára”, amelyen az egykori polgármester, *Jakob Meyer* (1473–1541) mellett Oekolampad és Grynaeus epitáfuma olvasható.

■ BLÁZY ÁRPÁD

# Buchholtzok a Tátra csúcsain

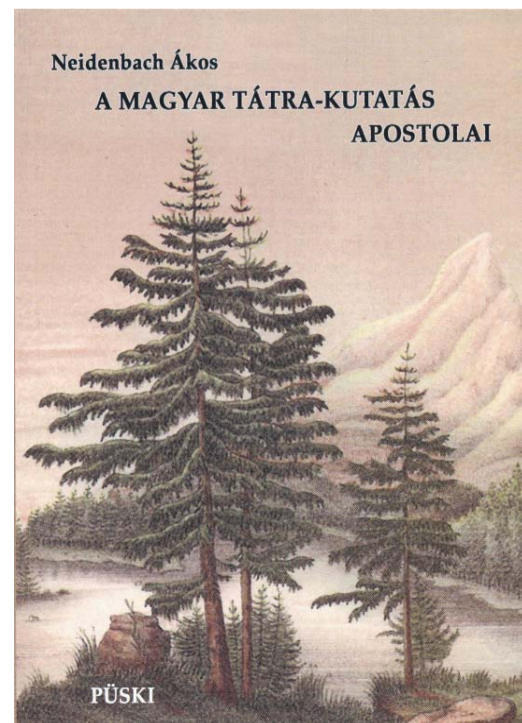
*Neidenbach Ákosnak* a Tátrával foglalkozó immáron harmadik kötete azon tudománytörténeti munkák sorába tartozik, amelyek egyidejűleg több szakterületet is érintenek.

A *magyar Tátra-kutatás apostolai – A Buchholtz család* című könyv első rétegét a „legkisebb hegyóriás” természettudományos vonatkozásai adják: földrajza, térképezése, gazdag állat- és növényvilága. Úgy, ahogyan a 17–18. század kutatói látták és lejegyezték. A szerző a Tátrát meghódító hegemászok világába vezeti az olvasót, ugyanis a könyv főszereplője a hegység megismerésében úttörő szerepet játszó *Buchholtz* család tagjai: idősebb (1643–1724) és ifjabb (1688–1737) *György*, valamint utóbbi testvéröccse, *Jakab* (1696–1758). A korszak történelme által determinált kalandos sorsuk és szerzteagazó tudományos munkásságuk egyaránt terítékre kerül.

A Püski Kiadónál napvilágot látott, 132 oldalas, izléses küllemű – ámde sajnos nyelvi lektorálás nélkül megjelent – könyvet az egyháztörténet iránt érdeklődők is haszonnal forgathatják. A lutheránus *Buchholtzok* sorsa megidézi a reformáció–ellenreformáció egymásnak feszülő világát, illetve a benne munkáló emberi tényezőket.

A kötetet eredeti dokumentumok és tekintélyes számú irodalmi hivatkozás gazdagítja, elsősorban abból a célból – ahogyan a szerző az előszóban kifejti –, hogy a további kutatásokhoz forrást adjon.

■ REZSABEK NÁNDOR



PÜSKI

# A „jól csinálás” értéke

Két éve csaknem teljesen egy időben indult útjára a *Foursquare* és a *Gowalla* internetes szolgáltatás. Mindkettő ugyanarra az egyszerű ötletre épül: az okostelefonokban lévő helymeghatározó eszköz segítségével osszuk meg ismerőseinkkel, hogy éppen hol vagyunk.

E két szereplő mellett a geolokációs alkalmazások piacára lépett azóta a legnagyobb nemzetközi közösségi oldal, a *Facebook* is, azonban az addigra piacvezetővé vált *Foursquare* szilárdan őrzi pozícióját. Lassan üzleti szempontból is fontossá válik ez a szegmens, már Magyarországon is vannak olyan helyek, ahol különféle kedvezményeket lehet kapni, ha „becsekinelünk” (ez az angol *check-in*, azaz „bejelentkezés” szóból ered).

Úgy tűnik, ezen a piacon a második szereplőnek már nincs esélye labdába rúgni, így pár hónapja a *Gowalla* fejlesztői arról számoltak be, hogy átírták alkalmazásukat: a cél – visszatérve az eredeti ötlethez – az, hogy a felhasználók elsősorban ne tartózkodási helyet, hanem élményeket osszanak meg; ilyenformán inkább egyfajta barátainkhoz kapcsolódó úticél-ajánlóvá lépett volna elő a *Gowalla*. Azért a múlt idő, mert pár napja érkezett a hír, hogy a *Facebook* felvásárolta a szolgáltatást, és az a jövő év elején megszűnik,

a fejlesztők pedig a *Facebook* új megoldásainak foglalkozni a továbbiakban.

Elég sokszor fordult elő, hogy egy cég nem terméket és nem is piacot vásárol magának. Bizonyára lennének továbbra is hűséges felhasználói a *Gowallának*, ha a termék megmaradna. A piaci részesedése pedig nem akkora e szolgáltatásnak, hogy komoly értéket jelentsen a *Facebooknak*, ráadásul a felhasználók adatait nem is tartják meg. Ilyenkor nem lehet másra gondolni, mint hogy a tulajdonosok által felhalmozott szakmai tudás az, ami ennyire értékes. A know-how, vagyis a „jól csinálás módja” teszi igazán vonzóvá a megszüntetésre ítélt szolgáltatást – ugyanis értelemszerűen a *Facebooknak* nem kell újra feltalálnia bizonyos dolgokat, így a hibázásra is kevesebb az esélye, ha megszerzi magának a *Gowalla* szakembereit.

## EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ



Rovatgazda: Nagy Bence

belevág egy ilyen feladatba, azt fogja észrevenni, hogy egy jól működő rendszerbe rengeteg tudás épült be, amely megköti ugyan a fejlesztők kezét, ugyanakkor a jó rendszerek velejét is jelenti. Ezért ennek a tudásanyagának megőrzése első számú feladat minden újratervezés során.

Nemrég alakult át egyházunk központi honlapja. Az oldal a hírportáljellegét még 2008 őszén kapta, így már megérett a változtatásokra. A divatjamúlt, háromhasábos szerkezet helyett jóval kellemesebb és lazább kéthasábos design látható most a [www.evangelikus.hu](http://www.evangelikus.hu) címen, így elmondható, hogy az oldal fejlesztői jó irányt tűztek ki maguk elé. Most már csak



Időnként újra kell gondolni az internetes szolgáltatásokat is. Ki kell dobni belőlük a kevésbé használt dolgokat, és jobban kell fókuszálni a fő irányokra. Ha valaki egyszer

arra van szükség, hogy a felhalmozott tudást maradéktalanul átvigye az új rendszerbe. Kihívásnak nem éppen utolsó...

■ NAGY BENCE

## EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

### Kéz a kézben Egerben

Az egeri evangélikusokat szoros szálak fűzik a finnekhez. Templomunkat is északi testvéreink segítségével tudtuk felépíteni, majd évtizedekkel később abban is ők segítettek, hogy orgonánk legyen. A másik fontos kapocs, hogy településeink – Pori és Eger – testvérvárosi kapcsolatban állnak egymással.

Idén október végén az egeri gyülekezet Eger Megyei Jogú Város Önkormányzatának segítségével vendégül látta a *Pori Teljä* kamarakórus és a *Käsikkäin* (Kéz a kézben) jelelő kórus tagjait.

A vendégek Egerbe érkezésük után látogatást tettek a polgármesteri hivatalban, ahol finn népviseletben kis koncerttel kedveskedtek a város polgármesterének és az önkormányzat jelen lévő tagjainak, majd a Siketek Általános Iskolájában és Diákotthonában ismerkedtek az oktató-nevelő munkával és a diákokkal.

A következő délelőtt a büntetés-végrehajtási intézetben találkoztak a fogvatartottakkal. Pásztorunk, *Aklan Béla Sándor* börtönlelkészként is tevékenykedik, így nagy érdeklődéssel figyelték beszámolóját a börtönlelkészi feladatok szépségéről, a megvetett emberek iránt tanúsított figyelemről, türelemről, megbocsátó szeretetről, arról, hogy a fogvatartottak hogyan tudják hasznossá tenni magukat a börtönben töltött idő alatt például az Agria kultúrcsoportban vagy a városrészépítésben.

Délután az érseki palotában *dr. Ternyák Csaba* római katolikus érsek vezetésével a látogatók elől elzárt részekben is gyönyörködhetek a vendégeink.

Este nagyszámú érdeklődő jelenlétében csodaszép koncertre került sor a Farkas Ferenc Zeneiskolában: a *Teljä* kamarakórus nyújtott át színes csokrot ismert zeneszerzők műveiből és finn népdalokból. A műsor egy részében velük együtt lépett fel a rendkívül lelkes *Käsikkäin* jelelő kórus, amelynek részben vidám, részben megható, mély gondolatokat ébresztő önálló fellépése is volt. A műsor második részében a recski *Mátrai Visszhango* kórus mutatta meg, hogyan kell a magyar zeneszerzők (*Liszt, Kodály, Dohnányi*) műveit értően tolmácsolni. Óriási volt a siker.

A harmadik nap Eger nevezetességeit nézték meg finn vendégeink, kipróbálhatták a város gyógyvizes fürdőit, és jó hangulatú bográcsozáson vehettek részt a templomkertben.

A vasárnapi istentisztelet finn–magyar nyelvű volt. A két kamarakórus adott egy rövid búcsúkoncertet, és a női fogvatartottak Agria kultúrcsoportja is kedveskedett egy műsorral. Végül szeretetvendégséggel búcsúztunk finn barátainktól.

A közelő karácsony alkalmából a jelelő kórus egyik műsorát szeretném felidézni, amelyben arról énekeltek, hogy az egyes emberek között mekkora távolság van (az egyik nem lát, a másik nem hall, az egyik kicsi, a másik magas...), de minden ember tud tanulni a másiktól valamit, és ha kinyújtja a kezét a másik felé, már közelebb kerülnek egymáshoz.

Ezzel a gondolattal szeretnék áldott, békés karácsonyt kívánni az egeri evangélikus gyülekezet nevében az *Evangelikus Élet* valamennyi munkatársának és olvasójának.

DR. VARGYAY ÉVA presbíter (Eger)

### „Nagyszerű kiegészítője imáimnak...”

Tisztelt Szerkesztőség!

Évek óta szerettem újságom az *Evangelikus Élet*. Minden vasárnap istentisztelet előtt vagy után megveszem kedves templomomban, a soproni evangélikus templomban. Nagyszerű kiegészítője imáimnak, és sok információt megtudok ebből a remekbe szabott lapból.

Szeretnék Önöknek küldeni a nemrég írt verseim egyikéből (ha gondolják, megjelenhet a lapban is).

Kívánok Önöknek sok erőt és hitet, hogy továbbra is ilyen lendülettel, szeretettel írják a cikkeket.

Egy hálás olvasójuk:

MENYHÁRT ANDREA (Sopron)

#### Hitben

Drága jó Istenem, én minden gondolatom,  
Nincs tévelygés a te gondoskodó utadon.  
Minden út téves, ami nem téged keres,  
Szívem téged vár, téged szeret...

Egyetlen hajlék, egyetlen sziklakő,  
Te vagy életem felett az örökdő.  
Te vagy mindenem, menedékem,  
Oltalmam, egy életen vezérem.

Minden ember téged keressen és imádjon,  
Így lesz békeség a földön, az egész világon.

## AJÁNDÉKOZZON EVANGÉLIKUS ÉLETET!

### Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az *Evangelikus Életet*

negyed évre: 3250 forintért  fél évre: 6500 forintért  egy évre: 13000 forintért

Megrendelő neve és címe:

Kézbesítési név és cím:

A fenti előfizetési díjak belföldre érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki, és küldje vissza az alábbi címre: **Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.**

(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse szerkesztőségünket az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon. Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét a [elofizetes@lutheran.hu](mailto:elofizetes@lutheran.hu) címre küldheti el.

HIRDETÉS

**DIGITALSTAND**  
www.digitalstand.hu

Az *Evangelikus Élet* mostantól már digitálisan is olvasható, előfizethető!

Válogasson az első magyar platformfüggetlen online újságstand kínálatából, amely az asztali és a táblagépek után már okostelefonon is olvasható!

www.digitalstand.hu  
Csatlakozzon hozzánk a Facebookon is!

